TRST, sobota
30. avgusta 1958
Leto XIV. - Št. 206 (4051)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROCNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 20 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 780, polletno 390, četrtletno 195 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-1., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Danes bo seja vlade zelo zanimiva razpravljali bodo o aferi Giuffrè

Splošno mnenje je, da bo vlada morala privoliti v ustanovitev parlamentarne preiskovalne komisije - Ni izključena ostavka kakega ministra, ki je bil dobro obveščen o početju «Anonima Banchieri»

(Od našega dopisnika)

RIM, 28. — Po včerajšnji prikriti grožnji, ki jo je vsebovala Andreottijeva izjava, so se danes sestali: Fanfani, Preti, Medici, Tambroni in Andreotti. Opazovalci vidijo v tem sestanku dokaz, da se je izjava nanašala v resnici na Medicija in Tambronija. O razgovoru niso hoteli dati nobene izjave. Prav gotovo pa so določili smernice, ki jih bodo zagovarjali jutri na seji vlade. Ne more biti dvoma, da so pri tem upoštevali neizbežnost pristanka na predlog liberalcev za ustanovitev preiskovalne parlamentarne komisije, da se razčisti afera Giuffrè. Zato je pričakovati, da bo vlada na jutrišnji seji izdala uradno poročilo o pristanku na parlamentarno preiskavo temboli, ker se je v tem smislu v svoji izjavi izrazil že Andreotti sam.

Po sestanku s Fanfaniiem je Andreotti izjavil: «Predsednik vlade se strinja, da se zadeva preišče do dna in da nobena potreba političnega ali pseudopolitičnega značaja ne more preprečiti, da se osvetli vsa ta stvar in posredna in neposredna odgovornost.» Minister Preti ni hotel dati nobene izjave.

Z Andreottijem se je danes sestal tudi Saragat in se z njim «prisrčno pogovarjal». Pred tem je imel Saragat sestanek s Pretijem. Ni dvoma, da je bil predmet razgovorov — Giuffrèjeva afera.

Namestnik tajnika PLI pa je glede liberalnega predloga za parlamentarno preiskavo omenil, da je vlada spričo tolikih obtožb precej «negotovo reagirala» in je bilo zaradi tega nujno, da se «zaradi učinkovitosti države in demokratičnih ustanov popolnoma pojasnijo dogodki». «Liberalci so izbrali obliko parlamentarne preiskovalne komisije, ker je to že njihova stara navada, kajti prav to sredstvo je najbolj primerno, da zajameči resno, objektivno in globoko preiskavo», je dejal podtajnik PLI Premoli. Končno je poudaril, da bo to «za vse državljane dokaz morale italijanskega političnega razreda» in to bo «operacija, ki bo v čast večini in opoziciji».

Jutrišnja «Unità» ponovno obtožuje ministre Medicija, Andreottija in Pretija, da nisso izvrševali potrebnega nadzorstva nad tistimi ki nudijo kredite, in tistimi, ki se izmikajo obdavčenju, med katere spada Giuffrè, ter da tudi guverner «Banca d'Italia» Menichella nikakor ni izven «procesa zaviranja že starih predlogov o delovanju usmiljenega odbotnika duhovništva v Emiliji in Toskani».

Novinarji se še prav posebej zanimajo za Fanfanijev sestanek z notranjim ministrom Tambronijem, ker ni nihče predpostavljal, da bo tudi njega predsednik vlade poklical na razgovor v zvezi s tako afero. Prav tako so se vsi začudili, da je finančni minister Preti, ki so ga obtožili, da je «skuhal» znameniti dokument, ki ga je objavil tednik «Espresso», zato obtožil poslanca Simonaccija, da je bil posredovalec med Giuffrejem in notranjim ministrom Tambronijem. Vse kaže, da bo prišlo na dan, da je imel Giuffre visoke zaščitnike in prijatelje v vladi, med vplivnimi cerkvenimi dostojanstveniki in ne samo med ubogimi župniki na podeželju. Zato bi marsikateri novinar plačal morda visoko vsoto denarja, da bi mogel biti navzoč na jutrišnji seji vlade, ko se bodo ministri med seboj verjetno kar precej hudo obtoževali. Zato že zdavnaj ni vladalo tako veliko zanimanje za neko vladno sejo. Pravijo celo, da bo verjetno kakšen minister podal ostavko — seveda ne prostovoljno.

Republikansko glasilo pa poudarja, da doslej ni bilo prisiljeno preklicati nobene svoje trditve. List poudarja, da mora preiskava iti do dna, kajti dokazano je, da je bila vlada popolnoma obveščena že mnogo časa o vsem delovanju Giuffreja. Toda noben minister ni imel toliko hrabrosti, da bi se odločno vmešal in preprečil nadaljevanje takega početja.

Govori se, da je tudi Vatikan s svoje strani podvzel neke ukrepe glede preiskave med duhovništvom, ki je vmešano v delovanje «Anonime». To novico raznašajo — z nekakšnim ponosom — uredniki vatikanskega glasila «Osservatore Romano».

Socialdemokratska «La Giustizia» pa bo objavila članek o odgovornosti duhovščine; članek pa je precej previden in duhovščino večkrat «pogladi». V članku je govora tudi o odgovornosti tiska. Članekar hvali socialdemokratske ministre — kot vedno.

Iz Bologne pa poročajo, da je bil Giuffrè danes ponovno zaslišan na poveljstvu Legije finančne straže. Kakor včeraj, ga je tudi danes spremljal njegov sin.

Njegovo zaslišanje je trajalo štiri ure. Pri izhodu so ga čakali novinarji in fotoreporterji. Izjavil je: «Sem miren, kajti delal sem dobra dela.» Polkovnik Bernardi pa je povedal, da jutri Giuffrè ne bo zaslišan — morda kak dan pozneje. V Bologno je prispel popoldne brigadni general Caporuso iz Benetk, poveljnik IV. cone finančne straže v Benetkah. Trdijo, da njegov prihod ni v zvezi z Giuffrèjevo afero.

«Ansa» pa je sporočila vest, da je Giuffrè danes poslal županiku v Runco pri Ferrari naslednjo brzojavko: «Prosim vas, pridite takoj ali pa pošljite pooblaščenega zastopnika, da bo dvignil denar. Gian Battista Giuffrè.»

Zvečer je županik iz Runca res prišel v Bologno in Giuffrè mu je izročil 6 čekov za skupno 3 milijone 206 tisoč lir. Od tega sta 2 milijona za povračilo kapitala, ostalo pa za obresti.

Odvetnik Enrico Fontana je danes poslal državnemu prokuratorju še eno ovadbo zaradi prevare proti knjigovodji Casarottiju, ki je poleg Giuffrèja druga glavna osebnost v aferi «Anonima Banchieri». Osleparjeni klient, ki ga zastopa omenjeni odvetnik, noče dati v javnost svojega imena. Govori se, da je izročil Casarottiju dva milijona. Odvetnik Fontana je javil sodnim oblastem tudi župnika iz Gambulage, Filippa Bregolija, ki je baje vmešan v Giuffrèjevo afero, ker je baje prevaril nekega kmeta, katerega ime Fontana ni hotel navesti za javnost. Kmet je baje posodil veliko vsoto denarja, ki mu ga Giuffrè še ni vrnil.

Danes je bil objavljen dokončni program Gronchijevega obiska v Braziliji, kamor bo predsednik republike prispel z letalom 4 septembra. Odpotoval pa bo 13. septembra.

A. P.

V ponedeljek začetek konference o atomih v Ženevi

ŽENEVA, 29. — Združeni narodi javljajo, da se bo 5000 delegatov iz 66 držav ter 9 agencij OZN udeležilo druge konference OZN o miroljubni uporabi atomske energije. Konferenca se bo začela 1. septembra v Ženevi.

Na konferenci bodo podali 650 poročil. Vidne osebnosti iz ZDA, Indije, Anglije in SZ bodo predavale o gospodarskih, znanstvenih in političnih vprašanjih, povezanih z uporabljanjem atomske energije.

Pri znanstveni razstavi, ki jo bodo istočasno orgarizirali bo sodelovalo 20 držav. Konferenci bo predsedoval francoski visoki komisar za atomsko energijo Francois Perrin. Italijansko delegacijo bo vodil podpredsednik odbora za jedrska raziskovanja prof. Amaldi.

Kakor poročajo iz Dake v Vzhodnem Pakistanu, so nekateri zdravniki pri preiskanju več nosečih žensk v samo dveh mesecih ugotovili pet primerov spačenja fetusa. Zdravniki vidijo vzrok tega v radioaktivnih padavinah, ki so posledica jedrskih eksplozij. To domnevo podkrepljujejo z dejstvom, da so vsa spačenja enaka; ugotovili so pomanjkanje lobanje. Pakistanske oblasti so odredile temeljito preiskavo s tem v zvezi.

Nov ultimat kitajskega poveljstva Čangkajškovi posadki na Kvemoju

Grožnja s popolnim uničenjem, če se v kratkem ne vdajo - Ameriški minister za vojsko na Formozi

PEKING, 29. — Pekinški radio je danes oddajal novo opozorilo Čangkajškovi posadki na Kvemoju: «Prenehajte odpor in vrnite se k domovini, ker boste sicer popolnoma uničeni.»

Opozorilo, ki prihaja od kitajskega poveljstva na fukjenski fronti in je namenjeno pomočniku poveljnika posadke na Kvemoju, pravi, da so močne kopenske in pomorske sile kitajske vojske že uvedle strogo blokado otoka Kvemoj.

«Sleherni centimeter ozemlja je pod ognjem naših haterij. Sleherni vojaški objekt bo naše letalstvo uničilo. Za vašo rešitev in za rešitev življenja tisočev vojakov in častnikov Čangkajškovih sil bi morali prepričati Hu Liena in vaše kolege, da takoj prenehajo odpor in se vrnejo k domovini. Drugače boste popolnoma uničeni.» pravi opozorilo in dodaja: «Vaš položaj ni boljši od položaja, v katerem ste bili pred 10 leti v Činčovu. Če bi se trdovratno branili v kakem utrjenem kotu, bi bila danes vaša usoda mnogo slabša, kakor je bila v Činčovu. Če vam bo uspelo prepričat Hu Liena in vaše kolege, da prenehajo odpor in pridejo na stran ljudstva, bi vam ljudska vlada poplačala po vaših zaslugah. Ker je čas, ki preostaja, kratek, upamo, da boste sprejeli naglo odločitev v kritičnem trenutku.»

Pekinški radio je nadaljeval: «Častniki in vojaki Čangkajškovih oboroženih sil na Kvemoju in Macuju: prišli ste do kritičnega trenutka; gre za izbiro med življenjem in smrtjo. Ne povezujte še dalje svojega življenja z ZDA in s Čangkajškom. Za vas je še odprta pot — ubijte ameriške svetovalce in pridite na našo stran. Ni druge izbire.»

V Tajpehu pa so že po sinočnjem opozorilu Pekinga začeli mrzlična posvetovanja med ameriškimi in Čangkajškovimi vojaškimi voditelji ter odredili številne varnostne ukrepe. Policija in vojska sta začeli preiskovati številna stanovanja, kar je dokaz, da je med formoškim prebivalstvom mnogo nasprotnikov Čangkajškovega režima. Po vseh glavnih trgih in ulicah je razmeščeno vojaštvo.

Južnokorejski predsednik Singman Ri je poslal na Formozo enega od svojih vojaških poveljnikov «za proučitev vojaškega položaja, ki je skrajno napet». Ameriški tajnik za vojsko Brucker, ki se je tri dni razgovarjal z južnokorejskimi voditelji v Seulu, je izjavil, da je Južna Koreja zahtevala od ZDA, naj aradi sedanjega položaja v Formoski ožini spremenijo sklep o zmanjšanju južnokorejske vojske. Brucker bo jutri prišel na Formozo.

Kakor poročajo iz Tajpeha, je kitajsko topništvo tudi danes obstreljevalo Kvemoj in druge otoke. Med 13.20 in 14.20 po krajevnem času je topništvo močno obstreljevalo iz Tajpeha priplula tudi skupina drugih deset kitajskih vojnih ladij, tako da je sedaj na tem področju okoli 120 kitajskih vojnih ladij.

Tudi ameriško brodovje dobiva nova ojačenja. V Washingtonu so sporočili, da se majhna otoka Talan in Ertan blizu Kvemoja. Nocoj so kitajski topovi začeli močno obstreljevanje Kvemoja. V Formoško ožino je po poročilih bodo VII. brodovju pridružile križarka «Los Angeles» ter nosilki letal «Midway» in «Hangcock». S tem bo skupno število ameriških vojnih ladij v formoških vodah znašalo nad 120.

Predstavnik Foreign Officea pa je na današnji tiskovni konferenci izjavil, da ni ugotovil poslabšanja položaja na področju Formoze v zadnjih 24 urah. Velika Britanija nadaljuje posvetovanja z ZDA po svojem poslaništvu v Washingtonu.

Japonski zunanji minister Fujijama je danes v parlamentu izjavil, da bi se morala Japonska truditi, da pre preč, da bi se sedanja kriza spremenila v splošno vojno. Izjavil je, da ne verjame, da so prizadete države, t. j. Kitajska, SZ in ZDA, pripravljene dopustiti, da bi se sedanja napetost spremenila v splošno vojno. Vendar pa je položaj v Formoški ožini zelo nevaren. Na vprašanje socialistov je Fujijama izjavil, da bo skušala Japonska prepričati ZDA, naj pri obrambi Formoze ne uporabljajo svojih sil, ki so razmeščene na Japonskem.

Na tiskovni konferenci pa je Fujijama izjavil, da ima kitajsko bombardiranje Kvemoja verjetno namen pritegniti pozornost sveta na teznjo Kitajske, da bi imela važno vlogo v svetovni politiki. Po njegovem mnenju je malo verjetno, da se bodo Kitajci v kratkem skušali izkrcati na otokih ob obali ali pa na Formozi.

—«—

SANTIAGO, 29. — Včeraj je bil med 10. in 17. uro po krajevnem času na področju Las Melosas močan potres. Pri potresu so nastali številni plazovi v bližnjem gorovju. Vse hiše na sektorju 250 kvadratnih kilometrov v bližini Andskega pogorja, približno 90 kilometrov od Santiaga, so uničene.

Področje, kjer so rudniki železa in toplice, je bilo najbolj prizadeto. Več vasi je osamljenih in poginilo je veliko število glav živine. Ni vesti o človeških žrtvah.

Hruščev privolil v pogajanja za prekinitev jedrskih poskusov

Začela naj bi se 31. oktobra in sporazumeti bi se morali, da bo prekinitev veljala za vsa atomska orožja, da bo stalna in v vseh državah - Hruščev ostro napada zahodne pridržke in pogoje za tak sporazum

Toda v ZDA najavljajo še deset eksplozij

MOSKVA, 29. — TASS sporoča, da Hruščev pristaja, da se 31. oktobra začnejo pogajanja z Veliko Britanijo in ZDA za prekinitev jedrskih poizkusov. «Pogajanja, je dejal Hruščev v izjavi, ki jo je dal za «Pravdo», morajo imeti za cilj sklenitev sporazuma o prenehanju na stalni podlagi vseh poizkusov z jedrskim orožjem v vseh državah.»

Pri tem pa je dodal, da je nedavna konferenca atomskih strokovnjakov v Zenevi «dokončno pokopala legendo, da je nemogoče nadzorovati izvajanje sporazuma za prekinitev jedrskih poizkusov». Rekel je dalje, da sovjetska vlada pristaja na sklepe in priporočila glede sistema nadzorstva za prekinitev poizkusov, ki jih vsebuje poročilo ženevske konference. Poudaril je, da ne more biti opravičila in izgovorov, da se poizkusi takoj in povsod prenehajo.

Hruščev v svoji izjavi obžaluje, da izjave predsednika Eisenhowerja in britanske vlade od 22. avgusta ne kažejo «pripravljenosti ameriške in britanske vlade, da bi sledili zgledu Sovjetske zveze in takoj prekinili poskuse. Iz teh izjav, je očitno, da obe vladi še nadalje iščeta izgovorov, da bi se izognili takojšnji prekinitvi poizkusov. Svojim predlogom dodajata take pridržke in pogoje, očitno nametne, tako da je njeno stališče zelo jasno».

Nato je Hruščev dejal, da «začasna prekinitev poizkusov za eno leto, ki jo omenjata vladi ZDA in Velike Britanije, nima pomena», ker je prav toliko časa potrebno za pripravo prihodnje vrste jedrskih poizkusov». «Iz pridržkov in pogojev obeh vlad pa se zdi, da sploh ne mislita na prekinitev poizkusov. Circulus vitiosus, ki so ga ustvarili nasprotniki splošne prekinitve poizkusov se je ponovno zaprl. Sedaj, ko je jasno, da je nadzorstvo možno, pa v Washingtonu in Londonu pravijo, da je vprašanje za prenehanje poizkusov mogoče rešiti samo v zvezi z rešitvijo drugih razorožitvenih vprašanj.»

«Vladi ZDA in Velike Britanije očitno poskušata izkoristiti prekinitev jedrskih poskusov v Sovjetski zvezi za to da bi si pridobili enostransko vojaško prednost. Vlada SZ ne more dovoliti, da se interesi varnosti Sovjetske zveze oslabijo s takimi akcijami zahodnih držav. Ravnanje ZDA in Anglije, ki je v nasprotju z voljo narodov, osvobaja sovjetsko vlado obveznosti, ki si jo je prevzela, ko je računala na dobro voljo zahodnih vlad glede vprašanja takojšnje in splošne prekinitve jedrskih poskusov.» Hruščev je zaključil svojo izjavo s poudarkom, da bo prihodnje 13. zasedanje generalne skupščine ZN moralo povedati svojo avtoritativno besedo glede vprašanja prekinitve jedrskih poskusov v vseh državah.

Kot je znano, sta vladi ZDA in Anglije pred enim tednom objavili izjavi, da sta pripravljeni prekiniti svoje jedrske poskuse za eno leto začenši od 31. oktobra, če bodo medtem izvršeni zadovoljivi sklepi za izdelavo nadzorstvenega sistema in za izvajanje razorožitvenih ukrepov.

Medtem pa javljajo iz Washingtona, da je ameriška komisija za atomsko energijo danes sporočila, da bo napravila še deset drugih jedrskih poizkusov, preden bo nadaljnje poizkuse prekinila. Poizkusi bodo na poizkusnem poligonu v Nevadi. Preizkušali bodo bombe z manjšo močjo. S temi desetimi poizkusi bo izvršen program za leto 1958, ki se je začel v Eniwetoku in na otoku Johnston v preteklem maju.

V sporočilu komisije je končno rečeno, da bodo poizkusi v septembru in oktobru, tako da bodo zaključeni 31. oktobra. Stevilne jedrske eksplozije bodo pod zemljo, druge pa na balonih ali pa na stolpih. Več kot polovico poizkusov bo izvršeno z napravami, ki imajo manjšo silo od enega kilotona. (En kiloton odgovarja 1000 tonam tritola in najmočnejša naprava bo imela 10 do 20 kilotonov).

Podatke ki zanimajo seizmologe, bodo sporočili prej ko bodo izvršili podzemeljske eksplozije. Pri poizkusih bodo navzoči lahko tudi novinarji.

—«—

Norstadov neuspeh v Atenah

ATENE, 29. — Grška vlada je zavrnila predlog vrhovnega poveljnika NATO generala Norstada, naj bi se grško vojaško osebje vrnilo v glavni štab NATO v Smirno v Turčiji. V Atenah izjavljajo da se grško vojaško osebje ne bo vrnilo v Smirno, dokler ne bodo prenehali vzroki, ki so povzročili njegov odhod, in dokler se ne bo prenehala turška sovražnost proti Grčiji glede Cipra. General Norstad je sporočil, da bodo odpadli skupni zavezniški manevri, ki so bili določeni za september in pri katerih bi sodelovale grške in turške vojaške sile. Norstad je dejal, da je te manevre «iz vojaških vzrokov» nadomestil z manjšimi manevri v obeh državah, češ da je bolje manevre «decentralizirati». Na razna vprašanja novinarjev je izjavil, da se «ni mogel izogniti» razgovoru o povratku grških vojakov v Smirno.

—«—

Raketa «Atlas» letela 4800 km

CAPE CANAVERAL, 29. — Davi so v tem oporišču izstrelili medcelinski balistični izstrelek «Atlas» težak 100 ton. Izstrelek je preletel razdaljo 4800 kilometrov in je padel na prej določeno mesto. Poskus s to raketo so napravili že trikrat. Prvikrat ni uspel, drugi poskus pa je imel uspeh. Teoretično raketa lahko doseže razdaljo 10.120 kilometrov, toda do sedaj je niso še preizkušali za to razdaljo. Preden je raketa zadela določeni cilj na Južnem Atlantiku, se je konica ločila od nje in se je sama vrnila v atmosfero, medtem ko se je telo rakete razkrojilo.

—«—

Vzhodnonemški kredit za industrijo ZAR

BERLIN, 29. — Vzhodna Nemčija je dovolila Združeni arabski republiki dolgoročni kredit 7.500.000 egiptovskih šterlingov na podlagi gospodarskega sporazuma, ki so ga danes podpisali v Berlinu po šestdnevnih pogajanjih.

Vzhodnonemška tiskovna agencija javlja, da je bil kredit dovoljen, zato da bo Združena arabska republika kupila popolne industrijske naprave, industrijsko opremo in proizvode orodne industrije. Vzhodna Nemčija bo poslala tudi strokovnjake v ZAR in bo vežbala strokovnjake ZAR v šolah in tovarnah Vzhodne Nemčije. Poročilo dodaja, da bo kredit prispeval k izvajanju petletnega načrta za industrializacijo ZAR.

Sovjetska raketa z dvema psičkama izstreljena 450 kilometrov visoko

Psički Beljanka in Pjostraja sta se živi vrnili na Zemljo
Ameriški sistem opazovanja na razdaljo s pomočjo Lune ?
V ZDA že govorijo o «vesoljskih komandosih»

MOSKVA, 29. — Moskovski radio je javil sporočilo agencije TASS, da so v Sovjetski zvezi 27. avgusta poslali v nadstratosfersko raketo 450 kilometrov visoko dve psički, ki sta se potem živi in zdravi vrnili na Zemljo. Sporočilo pravi, da sta se psički vrnili na Zemljo na prej določenem mestu.

Pri poizkusu so uporabili enostopenjsko raketo v okviru programa za mednarodno geofizikalno leto. Raketo so izstrelili v evropskem delu sovjetskega ozemlja.

Obe živali sta bili zaprti v posebni hermetični kabini. Celotna teža aparata, znanstvenih instrumentov, kabine z obema živalima in z drugimi instrumenti, ki ju je raketa ponesla v vesoljstvo, je bila 1.690 kilogramov.

Agencija TASS je dalje sporočila, da je aparat z instrumenti za proučevanje visokih plasti atmosfere redno deloval in oddajal na Zemljo zelo dragocene znanstvene podatke, ki jih sedaj proučujejo.

Kakor je znano, so v SZ že prej poslali v stratosfero pse, ki so se živi in zdravi vrnili na Zemljo. To pot gre za dve psički, ki se imenujeta «Beljanka» in «Pestraja» (Pjostraja). Tehtata približno 4 kg vsaka. Preden so ju poslali v stratosfero, sta se obe več mesecev vežbali in sta bili tako navajeni svoje kabine v raketi, da sta vstopili vanjo vsakikrat sami, ne da bi ju bilo treba siliti.

Raketo so izstrelili skoraj navpično; za njen povratek na Zemljo pa so uporabili razne naprave, ki so omogočile srečen pristanek živali in instrumentov. Kabina obeh psičk je bila opremljena z aparatom za čiščenje zraka in z aparatom za registriranje bioloških funkcij živali. Bil je tudi aparat za filmsko snemanje, ki je snemal razne faze obnašanja obeh živali med poletom. Poudarja se, da je zelo vazno dejstvo, da sta se obe živali v celoti privadili svoje kabine; zato ni bilo njuno biološko obnašanje, ki so ga instrumenti registrirali, pod vplivom strahu ali drugih motenj, ki bi jih živali eventualno lahko čutili zaradi nenavadnih pogojev, v katerih sta se znašli. Vse podatke, ki so jih instrumenti registrirali, sedaj proučujejo.

Angleški znanstvenik Massey je izjavil, da sovjetski poizkus z dvema psičkama «ne rešuje pravega vprašanja horizontalnega povratka rakete, ki je krožila po nekem tiru». Dodal je, da gre samo za logično nadaljevanje tega, kar so Rusi že napravili.

Ameriški znanstvenik Herbert York pa je izjavil, da gre sicer za pomemben rezultat, ki pa ne pomeni povratek v zemeljsko atmosfero, «kakor ga mi mislimo». Dodal je, da se raketa, ki se izstreli navpično, vrne v atmosfero s hitrostjo, ki je enaka petkratni hitrosti zvoka. Satelit, ki krožî po nekem tiru, pa se vrne v atmosfero s hitrostjo, ki je 24-krat večja od hitrosti zvoka.

Sovjetski znanstvenik Ogorodnikov je izjavil, da ne gre za «povratek», pač pa za navaden biološki poskus, poleg tega, da so pse poslali više kakor do sedaj. Znanstvenik James Hanraham pa je izjavil, da gre za največjo višino, ki so jo do sedaj dosegla živa bitja.

Na mednarodnem kongresu za astronavtiko v Amsterdamu je sovjetski profesor Krasovski izjavil, da bodo nove sončne baterije omogočile Sovjetski zvezi, da izstreli sputnike, ki bodo pravi laboratorij in bodo lahko dolgo časa oddajali podatke na Zemljo.

Krasovski je dodal, da je analiza zmanjsala hitrosti prvih dveh sputnikov narekovala «temeljito spremembo dosedanjih stališč glede gostote, temperature in dinamike visokih plasti atmosfere»

«Gostota, je dodal, je večja podnevi kakor ponoči ter večja na polarnih področjih, kakor na ekvatorialnih. Razmišljamo o privlačni možnosti raziskovanja višjih plasti atmosfere v vedno večji višini s pomočjo mnogo popolnejših sputnikov.»

Na današnji seji kongresa v Amsterdamu je asistent von Brauna dr. Struhlinger govoril o «pogonskih sistemih za vesoljska vozila». Ameriški znanstvenik dr. Haviland pa je govoril o načrtih za vesoljsko ladjo v obliki stožca brez človeške posadke, ki bi krožila okoli sonca. V ta namen naj bi uporabili petstopenjsko raketo.

Na tiskovni konferenci pa je član ameriške predstavniške zoornice James Fulton sporočil, da je v ZDA uspelo uporabljati Luno v okviru sistema opazovanja in nadzorstva glede izstreljevanja raket. Ta sistem temelji na teoriji, da izstrelitev rakete ali močna eksplozija povzročita jonizacijo (t. j. sprostitev elektronov). Atomski delci se razpršijo po atmosferi in se odbijejo, ko zadenejo ob prvo telo, ki ga srečajo: v tem primeru ob Luno. Gre za sistem, ki funkcionira s trenutno hitrostjo in na podlagi tega je mogoče ugotoviti, kar se dogaja v drugih državah. Ni dal drugih podatkov, razen tega, da ta sistem že deluje v ZDA.

Fulton je tudi izjavil, da so ameriški znanstveniki pripravili načrt, na podlagi katerega bodo v primeru vojne poslali ameriške vesoljske komandose z zelo hitrimi raketami na strateške točke sovražnega ozemlja.

Posebna konferenca za vesoljsko pravo na kongresu astronavtike pa je danes na svojem sestanku v Haagu sprejela resolucijo, ki zahteva pripravo načrta za novo mednarodno konvencijo. Resolucija, ki so jo odobrili soglasno, bo predložena končni plenarni seji kongresa v Amsterdamu. Resolucija zahteva: 1. Naj se pravna vprašanja, ki o nastala z razvojem astronavtike, rešijo z novo mednarodno konvencijo. 2. Naj se v mednarodni zvezi za astronavtiko ustanovi stalni pravni odbor, ki bo dostopen pravnikom raznih družb ali skupin, včlanjenih v federacijo in ki naj ima nalogo proučevati vsa vprašanja, ki se tičejo vesoljskega prava in ki bi se morala vključiti v konvencijo. 3. Naj se ta resolucija pošlje glavnemu tajniku OZN, kateremu naj bi izrazili željo zveze po sodelovanju pri vsaki pobudi OZN na področju astronavtike.

Sestanku je predsedoval predsednik mednarodne zveze za astronavtiko Andrew Haley.

«Ponižani Descartes» v Franciji

Po De Gaullovem govoru v Alžiru vlada v Parizu še večja zmeda

General se je v svojem govoru izogibal besed «neodvisnost» in «integracija»
Nov atentat v Parizu - Posvetovanje arabskih držav zaradi Alžirije

PARIZ, 29. — General De Gaulle se je nocoj vrnil z letalom iz Alžira v Pariz. Še prej pa je govoril po alžirskem radiu. Njegov govor je razočaral vse tiste, ki so pričakovali «nekaj novega». De Gaulle je potiovil, ne da bi jih bolje objasnil, vse točke, na katerih temelji njegova politika: «poseben statut» za Alžirijo, notranja samovlada prekomorskih ozemelj, ciloižitev opredelitve novih odnosov med Francijo in prekomorskimi ozemlji ter med Francijo in Alžirijo na čas po referendumu.

V zvezi s potovanjem po Afriki je De Gaulle v svojem govoru upošteval samo tiste kraje, kjer je imel vsaj delen uspeh ter ni omenil obiska v Konakriju in Dakarju, kjer so bile proti njegovi ustavi in proti francoski politiki velike demonstracije. Ugotavlja se, da je v zvezi z Alžirijo govoril predvsem z gospodarskih vidikov ter omenjal načrte za izboljšanje življenjske ravni, za pospešitev industrializacije itd. Vse to pa v okviru teze o «integraciji», ki pa je De Gaulle danes ni izrecno omenil.

Na splošno prevladuje vtis, da je De Gaulle ponovno popustil pritisku ljudi iz 13. maja, ki so se bali, da bo dostopen za zahtevo Afričanov po neodvisnosti. Samo namig na neodvisnost bi za Alžirijo pomenil precedens. Tega namiga pa v Gaullovem govoru ni bilo.

Jutri bo De Gaulle poročal članom vlade o svojem potovanju po Afriki in prav tako mu bodo jutri izročili pripombe republiškega sveta k načrtu ustave. Vsekakor je že sedaj gotovo, da v načrtu, ki ga bodo dokončno odobrili prve dni prihodnjega tedna, ne bo bistvenih sprememb in da se bo De Gaulle predstavil na referendumu kakor je predvideval od vsega začetka».

Stevilni afriški voditelji, katerim je De Gaulle med svojim obiskom v Afriki obljubljal neodvisnost, povezano s pogoji, ki naj bi se določili po referendumu, so zahtevali, naj se zaradi večje jasnosti in gotovosti pravica do neodvisnosti izrecno priznava v novi ustavi. Toda De Gaulle je to odklonil in je pozval afriške voditelje, naj bodo «potrpežljivi» ter naj se zanesejo na njegove obljube. Ta protislovja v Parizu zelo poudarjajo. «Le Monde» objavlja nocoj članek, v katerem pravi, da je bil «Descartes ponižan», t. j. da namesto tradicionalne «jasnosti», ki jo Francozi ljubijo, temelji danes nova politika na dvoumnosti, ki je postala metoda, katere namen je doseči sprejem nove ustave.

Kakšna bo reakcija alžirske osvobodilne fronte na današnji De Gaullov govor? To vprašanje si nocoj postavljajo politični opazovalci v Parizu, in so zaskrbljeni v pričakovanju zaostritve borbe. Čeprav se atentati in sabotaže v velikem obsegu niso ponovili, se vendar nadaljujejo v manjšem obsegu tako v Parizu kakor drugod. Danes pa je skupina «kon.traterroristov» odvrgla bombe proti kavarni, ki je last Alžircev. Atentatorje so aretirali. Ti so izjavili, da jim je «dovolj» alžirskih napadov in da je «potrebno na kakšen način reagirati».

Opazovalec Arabske lige in predstavnik Jemena v OZN pa je v New Yorku sporočil, da so se predstavniki 10 arabskih držav v OZN in predstavnik alžirske osvobodilne fronte sestali, da proučijo položaj, ki je nastal zaradi samovoljne odločitve» francoske vlade, da razširi referendum o ustavi na Alžirijo.

Dodal je, da so arabski predstavniki izrekli zaskrbljenost zaradi položaja, ker se francoska ustava tiče samo francoskega ljudstva, in alžirsko ljudstvo ne bo pri referendumu sodelovalo. Razširitev referenduma na Alžirijo dokazuje, da se Francija noče ozirati na resolucijo skupščine OZN, ki jasno izreka željo, naj bi se začeli razgovori za rešitev v skladu z načeli listine OZN Zato se poudarja, da Združeni narodi ne morejo ostati brezbrižni spričo francoske pobude.

Vodstvo alžirske osvobodilne fronte javlja iz Kaira, da je danes 50 vojakov tujske legije dezertiralo in se pridružilo Alžircem. Legionarji so prinesli s seboj orožje in streliva.

V Parizu so nocoj trije Alžirci napadli s strelnim orožjem avtomobil policije. Policijski agenti so odgovorili na streljanje in ubili enega Alžirca. Ostala dva so poznejе aretirali. Med agenti ni bilo ranjenih.

Uradno poročilo o sestanku Tita in Hansena na Brionih

Kardelj bo vrnil obisk Hansenu, ki odpotuje danes iz FLRJ

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 29. — Z uradnim sporočilom so se danes popoldne končali na Brionih jugoslovansko-danski politični razgovori. Z jugoslovanske strani so se razgovorov udeležili maršal Tito, Kardelj, Moma Marković, Jakov Blažević, Srđjan Prica, Jože Vilfan; z danske strani pa Hansen, danski veleposlanik v Beogradu Eskelund, šef tiskovnega urada zunanjega ministrstva Cristens in šef kabineta predsednika vlade Meier. Uradno sporočilo pravi, da so med razgovori izmenjali misli o aktualnih mednarodnih vprašanjih in o medsebojnih odnosih. Obe vladi sta soglasno ugotovili, da je v tem trenutku glavna naloga vlad in narodov ohranitev svetovnega miru. Obe vladi sta mnenja, da je potrebno v tem cilju razvijati mednarodno sodelovanje na načelih listine Združenih narodov.

Obe vladi sta mnenja, da je za popuščanje mednarodne napetosti potrebno podpreti vse realne napore, da se odločno začnejo reševati vprašanja razorožitve. Med razgovori so dalje ugotovili, da se sodelovanje med obema državama kljub različnemu družbenemu sistemu in kljub različnemu gledanju na posamezna mednarodna vprašanja, ugodno razvija in da se obe vladi trudita ter se bosta tudi v bodoče trudili za zmanjšanje mednarodne napetosti ter za krepitev prijateljskih odnosov in medsebojnega sodelovanja. Z zadovoljstvom so ugotovili, da med Jugoslavijo in Dansko ni spornih vprašanj, da se odnosi ugodno razvijajo, ter so izrazili željo za nadaljnji razvoj in poglobitev sodelovanja. Poročilo dodaja, da je Edvard Kardelj sprejel vabilo Hansena za obisk na Danskem.

Po razgovoru sta maršal Tito in predsednik Hansen sprejela skupino danskih in jugoslovanskih novinarjev. Tito je v odgovoru na vprašanja danskih novinarjev izjavil, da pripisuje Jugoslavija velik pomen dansko-jugoslovanskim razgovorom ter je poudaril važnost stikov med majhnimi prijateljskimi državami, ki imajo mnogo skupnih problemov. Poudaril je pomen osebnih stikov med predstavniki majhnih držav tudi glede skupnega delovanja na mednarodnem področju o vprašanjih, ki zanimajo človeštvo, kot so utrditev miru, način, kako ohraniti mir in čim bolj se razvijanje mednarodnega sodelovanja. Pripomnil je, da obisk Hansena dokazuje, da je mogoče tesno sodelovanje med državami z različnim družbenim sistemom. Poudaril je, da je glavni vzrok mednarodne napetosti medsebojno nezaupanje.

Na vprašanje, ali bo jugoslovanska vlada povabila tudi predsednike drugih vlad atlantskega pakta, razen predsednika norveške vlade Gerhardsena, katerega obisk je že napovedan, je Tito izjavil, da so Jugoslaviji dobrodošli predsedniki vseh vlad, toda za sedaj ne more povedati, kdo bo v bodoče povabljen, ker bo to odvisno od razvoja položaja in medsebojnih odnosov.

V odgovoru na vprašanja jugoslovanskih novinarjev je Hansen izjavil, da niso govorili o konkretnih gospodarskih dogovorih in da bo danska vlada pozdravila vsako pobudo Jugoslavije za poglobitev gospodarskega sodelovanja. Hansen je dejal, da sta dve sredstvi za zmanjšanje mednarodne napetosti. Predvsem morajo Združeni narodi pomagati pri reševanju mednarodnih vprašanj, z druge strani pa je potrebno obnoviti tesno sodelovanje med posameznimi državami.

Hansen bo verjetno odpotoval jutri s svojim spremstvom iz Jugoslavije.

B. B.

—«—

*

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 26.5, najnižja 18.3, zračni tlak 1012,6 pada, veter 8 km severo-zahodnik, vlaga 68-odstotna, nebo 3 desetine pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 25.8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 30. avgusta
Rozalija, Rozica
Sonce vzide ob 5.22 in zatone ob 18.49. Dolžina dneva 13.27. Luna vzide ob 19.06 in zatone ob 6.32
Jutri, NEDELJA, 31. avgusta
Rajmund, Rajko

Živahne priprave za upravne volitve

Do včeraj predložene tri kandidatne liste

V nedeljo pomembna skupščina NSZ - PSI še ni sestavila liste - Popolna zmešnjava med indipendentisti in zlasti med različnimi razbitimi desničarskimi strankami

Število predloženih kandidatnih list za občinske volitve polagoma raste. Včeraj zvečer nekaj pred 20. uro so predložili svojo kandidatno listo socialdemokrati, ki bo na tretjem mestu na glasovnici, in sicer za komunističnim in demokristjanskim volilnim znakom. Do včeraj so bile torej vložene na občinskem tajništvu tri kandidatne liste. Ostale stranke lahko vložijo svoje liste do 12. septembra. Imena socialdemokratskih kandidatov smo objavili včeraj. Lista je sestavljena po strogem abecednem redu, ker je tajnik federacije prof. Lonza odklonil vabilo vodstva stranke, naj bi načeloval listi.

Tudi druge stranke pripravljajo ustrezne liste in nekatere že zbirajo podpise. Čeprav imajo na razpolago še dva tedna, se vendar nekateri držijo pravila, da je bolje čimprej odpraviti vse formalnosti glede kandidatne liste in nato začeti s pripravami za volilno kampanjo. Neodvisna socialistična zveza bo predložila imena svojih kandidatov v pretres svojim članom na skupščini, ki bo jutri ob 9. uri dopoldne. Obenem bodo na skupščini razpravljali tudi o sedanjem političnem položaju in o drugih vprašanjih v zvezi z občinskimi volitvami.

Zvedeli smo, da bodo na sedežu PSI začeli zbirati podpise za kandidatno listo v ponedeljek. Toda lista ni bila še sestavljena, ker so baje nastali nekateri nesporazumi glede posameznih kandidatov. Zato ni mogoče še reči, če bodo kandidirali vsi najvidnejši predstavniki tržaške federacije PSI. Zdi se, da bodo vključili v listo tudi slovenskega kandidata. Sicer pa še vse visi nekoliko v zraku in bodo šele prihodnji teden kaj konkretnega sklenili.

Zagonetka so še vedno indipendentisti, zonafrankisti in desničarske stranke. Za indipendentiste se ve, da je za sedaj najbolj pripravljena na volitve Fronta za neodvisnost, ki je že sporočila najvažnejša imena svojih kandidatov. Obenem pa je tudi objavila glavne točke svojega volilnega programa, ki temeljijo predvsem na okrepitvi tržaškega pristanišča v službi svojega naravnega zaledja, integralni prosti coni, na zahtevi po neodvisnem conskem proračunu, da se zagotovi uporaba na področju vseh davčnih dohodkov. Glede javne uprave pa FN zahteva reorganizacijo javnih uslug in strogo nadzorstvo nad «posebnimi upravami», ukrepe za rešitev krize v industriji, obrtništvu, trgovini in kmetijstvu, pravičnejšo davčno politiko, pobude za okrepitev turizma in zahtevo, da se zagotovi Tržačanom prednost pri sprejemu v službo in pri dodeljevanju stanovanj. Ob začetku pa se FN še vedno sklicuje na zahtevo uveljavitve mirovne pogodbe o neodvisnosti Tržaškega ozemlja.

Glede Tolloyeve skupine pa se ne ve še ničesar. Nekateri govorijo, da ga bodo določeni zainteresirani krogi finančno podprli, da bo lahko sestavil svojo kandidatno listo. Ne smemo pozabiti njegove povezanosti s krogi tržaške KD na preteklih državnozborskih volitvah. Zdi se, da so tudi sedaj demokristjani zainteresirani podpreti Tolloya, da si zagotovijo v bodočem občinskem svetu kakšen zunanji glas. Širijo se govorice, da naj bi pripravljal neko indipendentistično listo tudi bivši indipendentistični prvak Jankovič. Glede te liste pa ni še nič gotovega. Jankovič osebno trdi, da on ne pripravlja ničesar, da pa bi se morda zanimal za sestavo kake liste če bi ga za to zaprosila indipendentistična mladinska zveza. Toda čas hiti in o Tolloyevi ter Jankovičevi listi za sedaj ni še ne duha ne sluha.

Med skrajno desnico pa vlada še vedno ostro razprtje. Misinski «upornikiv», ki jih vodi bivši federale Morelli in ki so v Trstu že ustanovili svoje posebno fašistično gibanje «zvesto načelom Mussolinijeve socialne republike», kot to sami poudarjajo, pripravljajo svojo kandidatno listo. Kandidatno listo pripravlja tudi federacija MSI, ki je pod komisarsko upravo. Obenem grozi s svojo kandidatno listo tudi bivši misinski prvak Battaglia, ki je že po lanskem prvem sporu ustanovil v Trstu skupino «Partito del lavoro». Poleg tega pa se bivši občinski svetovalec MSI prof. Accerboni trudi, da bi sestavili neko listo «nacionalne enotnosti», ki naj bi združevala razne misinske odpadnike in vsaj eno od monarhističnih strank. Hkrati pa se slišijo glasovi, da se komisar federacije MSI De Totto trudi, da bi se ponovno vrnili v MSI nekateri odpadniki, ki so omogočili v Trstu ustanovitev Laurove monarhistične stranke. Toda vse to prikrito in zakulisno delovanje med skrajno desnico dokazuje, kako ostra razprtja vladajo med njimi. To obenem dokazuje, da te skrajno desničarske stranke in njihova fašistična ter šovinistična oblika politične borbe preživljajo hude čase in se polagoma sami med seboj uničujejo, ker v sedanjem pomirjevalnem ozračju na tem področju res ne bi smele te desničarske politične sile igrati več nobene vloge.

V zvezi z volilnimi pripravami je avtonomna federacija KPI naslovila odprto pismo na vse stranke in politična gibanja. V pismu jih poziva, naj se ob uradni otvoritvi volilne kampanje sporazumejo glede ustanovitve odbora za volilno premirje. Takšen odbor je deloval ob vseh preteklih volilnih kampanjah in je imel važno vlogo pri razdeljevanju mest na oglasnih deskah za lepljenje volilnih lepakov, dodeljevanju trgov in določanju urnikov za volilna zborovanja ter večkrat posredoval, da med volilno kampanjo ni prišlo do nasilnih medsebojnih spopadov med pristaši nasprotujočih si strank. Zato se tajništvo federacije KPI že sedaj obvezuje, da bo sodelovalo z vsemi svojimi močmi za ustanovitev tega odbora in pričakuje udeležbo tudi ostalih strank in gibanj.

V okviru predvolilne kampanje pa bodo imeli demokristjani v nedeljo v Miljah veliko zborovanje pokrajinskih in periferičnih voditeljev stranke, in predstavnikov upravnih ter javnih ustanov. Na zborovanju bo govoril pokrajinski tajnik Belci, ki bo obravnaval zlasti vprašanje odnosov z drugimi strankami v bodočem občinskem svetu in sodelovanje v drugih javnih upravnih ustanovah.

1. septembra zimski urnik trgovin

Prvega septembra bo prenehal veljati poletni urnik trgovin. Zaradi tega bodo vse trgovine, ki so upoštevale poletni urnik, odprte pol ure prej, kot je bilo to do sedaj v veljavi.

—«»—

Sen. Monaldi bo otvoril «Tržaške zdravniške dneve»

«Tržaške zdravniške dneve» bo uradno otvoril minister za zdravstvo senator prof. Vincenzo Monaldi, ki bo prispel 5. septembra v Trst. Minister Monaldi bo prispel z jutranjim vlakom iz Rima. Na tržaški postaji ga bodo pričakali predstavniki vladnih in mestnih oblasti. V vladni palači bodo ministra pozdravili člani pokrajinskega zdravstvenega sveta, predsedniki zdravstvenih združenj in kolegijev ter predstavniki raznih zdravstvenih ustanov. Popoldne pa bo minister Monaldi predsedoval zasedanju pokrajinskih zdravnikov in zdravstvenih funkcionarjev Treh Benečij. Ta sestanek bo še posebno važen, ker bodo na njem razpravljali o problemih v okviru nove strukture zdravstvene uprave, in sicer v zvezi z nedavno ustanovitvijo ministrstva za zdravstvo. Zvečer bo senator Monaldi zopet odpotoval v Rim.

«Tržaški zdravniški dnevi» bodo letos posvečeni v glavnem raznim problemom v zvezi s tuberkulozo. Zasedanja se bodo udeležili najvidnejši italijanski in tuji znanstveniki, med njimi prof. Morelli, dr. Meyer iz Pariza, prof. Kugel iz Muenchna ter prof. Gernez-Rienx iz Lilla, ki bodo obravnavali številna vprašanja s področja tuberkuloze. Zasedanja bodo trajala tri dni in bodo v sejni dvorani glavne bolnišnice, kjer bo tudi urejena razstava raznih zdravil.

Včeraj Peter Townsend z «orientom» skozi Trst

Prispel je iz Zagreba, kjer se je pogajal za snemanje dokumentarnega filma

Včeraj popoldne je z «Orient-ekspresom» potoval skozi Trst iz Jugoslavije Peter Townsend, dobro znan v svetovni mondani kroniki zaradi ljubezenskega «romana» z angleško princezinjo Margaret. Med nekaj minutami postanka na tržaški postaji Townsend ni prišel niti na okno vlaka, temveč se je ves čas zadržal v kupeju, tako da pristni novinarji niso mogli z njim spregovoriti niti besedice.

Townsend je pred tremi dnevi odpotoval iz Bruxellesa v Zagreb, od koder bi moral po nekih poročilih odpotovati na svoje drugo krožno potovanje po svetu.

Izvedelo se je tudi, da je odpotoval v Zagreb zato da bi uredil pogodbo za sodelovanje z nekim jugoslovanskim filmskim podjetjem za snemanje dokumentarnega filma, ki bi ga finansiral Victor Stolf, s katerim se je Townsend že sporazumel v Bruxellesu. Film naj bi se nanašal na potovanje okoli sveta.

V Zagrebu se je pred hotelom «Palace» zbrala številna množica, ki je hotela videti tega «romantičnega zaljubljenca, tako da je bil nekaj časa ustavljen promet.

Tudi v Benetkah ni Townsenda skoro nihče opazil. Kaže, da je namenjen v Pariz.

—«»—

Giuffrè deloval tudi v Trstu?

Je znani «commendatore» Giuffre ustanovitelj in voditelj ilegalne «Anonimne družbe bančnikov», razširil svoje požrešne lovke tudi na naše mesto? Že nekaj dni je to vprašanje krožilo v krogih bančnikov in tudi poveljstvo finančne straže se je baje začelo zanimati in je uvedlo preiskavo. Vesti so medle in nejasne, zaradi česar jih je treba sprejemati s pridržkom. Toda vselej, kadar se začne v mestu šušljati je gotovo, da nekaj vre in da poslednje ne izostanejo.

Ni torej izključeno, da je znani «commendatore», ki je plačeval za posojila po 50 in celo več obresti, našel tudi v našem mestu kako naivno osebo, ki mu je pod pretvezo dobrega zaslužka izročila večjo ali manjšo vsoto. Govori se o nekem človeku, ki je svoj kapital prenesel v pokrajino Ferrare, ki je bila središče delovanja anonimnih bankirjev brez uradov in uradnega dovoljenja za delovanje. Pred kratkim pa je bil kapital zopet v Trstu, iz česar bi se dalo sklepati marsikaj. Kakor smo že omenili, so preiskovalni organi finančne straže začeli preiskovati, vendar o uspehih še ni ničesar znano, še posebno, ker bi bilo prezgodaj in tudi ker so finančni organi znani zaradi tajinstvenosti, ki je v takih primerih razumljiva in včasih tudi upravičena.

Vsekakor bi bilo pametno, da bi pristojni organi preko tiska objavili rezultate njihovega dela, s čimer bi napravili tudi meščanom uslugo, ker bi jih s tem tudi opozorili, da ne bi več v bodočnosti nasedli goljufom z zvenečimi naslovi.

—«»—

Kongres psihologov

Od 14. do 17. septembra bo v Trstu 12. vsedržavni kongres italijanskih psihologov, katerega se bodo udeležili številni in znani univerzitetni profesorji ter zdravniki ki so se specializirali na tem področju. Kongresa se lahko udeležijo poleg članov italijanske zveze psihologov tudi ljudje, ki so na teh vprašanjih interesirani.

Nesreče na delu

Prst si je odsekal pri prenašanju krste

Med delom v ladjedelnici Sv. Marka mu je padla cev na glavo

V jutranjih urah je 38-letni šofer pogrebnega zavoda Zimolo Rodolgo Lanza z Lonjerske ceste pomagal prenašati težko krsto, ki mu je stisnila prst ob zid.

Mož je moral v bolnišnico in čeprav mu je krsta odsekala del petega prsta desne roke, so ga po nudeni zdravniški pomoči odslovili, vendar so mu priporočili, da bi počival in se sam zdravil 10 do 12 dni.

Nekaj ur kasneje je moral v bolnišnico tudi Francesco Millo iz Ul. Dante, ki je ostal na I. kirurškem oddelku ker so mu ugotovili poleg odrgnin na glavi tudi precej veliko rano in omotično stanje. Okreval bo v 10 ali 15 dneh.

Millo, ki se je pripeljal v bolnišnico z delodajalčevim avtom, je izjavil, da mu je med delom v ladjedelnici Sv. Marka priletela na glavo cev, s katero je premikal jekleno ploščo, ki je bila obešena na žerjavu.

Pri nakladanju tračnic na vagon v notranjosti glavnega kolodvora se je ena izmed teh prevrnila in priletela prav 50-letnemu Igineu Elzeriju iz Ul. Bartoletti na nogo.

Zaradi bolečin je moral prekiniti delo in se zateči v bolnišnico, kjer soga zaradi zloma gležnja leve noge pridržali s prognozo okrevanja v 40 dneh na ortopedskem oddelku.

Žrtev nezgode na delu je postala včeraj popoldne tudi 21-letna Irma Surian iz Ul. S. Giorgio, ki je zdrsnila v notranjosti bara v Ul. Università, pri čemer je padla in udarila z roko po šipi, ki se je zdrobila na drobne kose. Drobci co se zarili v meso, vendar so dekle v bolnišnici po razkuženju ran in prask odslovili s prognozo okrevanja v 8 dneh.

—«»—

Z lambreto v ženo

Medtem ko je 31-letna Rosa Zimmerman por. Cleva iz Padrič št. 60 prekoračila z negotovim korakom Koronejsko ulico se je prav na vogalu s Fcro Ulpiano vanjo zaletel z lambreto in jo silovito podrl na tla 38-letni Albin Matjak iz Vrdelce Farneta.

Lambretist se je ustavil in je žensko spremil do postaje Rdečega križa, od koder so jo z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico.

Zaradi številnih udarcev po ramenih, odrgnin po rokah in nogah ter zaradi izpaha zapestja leve roke so jo poslali iz previdnosti na opazovalni oddelek. Če ne bo komplikacij bo okrevala v 10 ali v najslabšem primeru v 12 dneh.

Predstavnik trgovinske zbornice odpotoval v Linz

Številna tržaška delegacija za dunajski mednarodni velesejem

Predvidevajo se številni pomembni sestanki in razgovori z avstrijskimi gospodarskimi predstavniki

Predsednik tržaške trgovinske zbornice dr. Caidassi je predvčerajšnjim odpotoval v Linz, kjer se bo sestal s predstavniki avstrijskega gospodarstva in industrije ter še posebej z voditelji industrijske skupine «Voest». Gre za sestanke, ki so bili že predvideni na zadnjem zasedanju upravnega odbora trgovinske zbornice.

Predsednik trgovinske zbornice dr. Caidassi bo nato odpotoval na Dunaj, kjer bo vodil tržaško gospodarsko delegacijo na dunajskem velesejmu. Delegacijo bo sestavljalo 15 članov, ki bodo predstavljali razne sektorje tržaškega gospodarstva. Tako bosta trgovinsko zbornico zastopala predsednik dr. Caidassi in ravnatelj dr. Addobbati, Center za gospodarski razvoj predsednik Padoa, Ustanovo tržaškega velesejma inž. Sospisio, Javna skladišča predsednik odv. Tanasco in generalni ravnatelj inž. Bernardi, industrijsko pristanišče ravnatelj inž. Novari, Zvezo špediterjev g. Gropaiz, Pokrajinsko turistično ustanovo predsednik odv. Slocovich, pokrajinsko upravo predsednik prof. Gregoretti in inž. Pagnini, pomorske družbe pa g. Valusnig. Določiti bo treba še predstavnike Zveze industrijcev in nekaterih drugih kategorij.

Delegacija bo odpotovala iz Trsta v soboto 26. septembra, tako da se bo lahko udeležila svečane otvoritve velesejma v nedeljo dopoldne. V tej zvezi so napovedani številni sestanki, ki jih bo imela tržaška delegacija z vladnimi predstavniki in gospodarskimi eksponenti avstrijske republike, ki naj privedejo do večjega sodelovanja med Trstom in Avstrijo, predvsem na področju industrije oziroma ladijskih gradenj.

V torek 9. septembra bo italijansko veleposlaništvo na Dunaju priredilo sprejem na čast tržaške delegacije. Sprejem bo priredil veleposlanik Guidotti, ki je pred dnevi prispel na novo službeno mesto na Dunaj in ki je bil do sedaj v Beogradu.

Prizadevanja za obnovo naprav v ILVA

Razgovori delavcev ILVA z gospodarskimi predstavniki

Delavci so bili na Uradu za delo, pri združenju industrijcev, združenju trgovcev na debelo in združenju trgovcev na drobno - Posvetovalni sestanek o stanju v ACEGAT

Tudi v preteklih dneh so bile delegacije delavcev železarne ILVA pri predstavnikih raznih oblastvenih in drugih organov in jim predložile svoje zahteve in predloge za okrepitev ter modernizacijo železarn ILVA. Delavci so zelo zaskrbljeni zaradi neprestanih govoric, da bodo ukinili nekatere obrate železarne, češ da ne ustrezajo več sodobnim proizvajalnim zahtevam in je zato njihova proizvodnja v primerjavi z drugimi sorodnimi podjetji predraga in zastarela. In prav zaradi tega so delavci in sindikati ustanovili poseben odbor, ki je sestavil ustrezne načrte za modernizacijo naprav, kar naj bi omogočilo povečanje proizvodnje in zaposlitev novih delavcev.

Na deželnem uradu za delo so se delavci razgovarjali z dr. Tarentinijem in z odv. Levitusom. Med razgovorom so jim izročili predloge odbora za obrambo in okrepitev IL VA. Voditelja urada za delo sta jim zagotovila, da se bosta zanimala za to resno stanje, ki vlada v železarni.

Poleg tega so delavci ILVA obiskali tudi Združenje industrijcev, Združenje trgovcev na debelo in Združenje trgovcev na drobno. Tudi na teh združenjih so delavci našli veliko razumevanje in so jim zagotovili, da bodo posredovali, kolikor je v njihovih močeh, za uresničitev predlogov, ki so jih delavci predočili, da se zagotovi redno nadaljevanje obratovanja železarne IL VA.

Sindikalni predstavniki novo Delavske zbornice so bili včeraj sprejeti na uradu za delo, kjer so se s tamkajšnjimi voditelji razgovarjali o vprašanju delovne pogodbe osebja občinskega podjetja Acegat. Sestanek je bil posvetovalen in zato ni prišlo do nobenih konkretnih sklepov. Ob tej priložnosti so sindikalni predstavniki izrazili željo, da bi prišlo čimprej do obnovitve razgovorov s predstavniki podjetja glede tega važnega vprašanja. Kot je znano, je vodstvo Acegata to vprašanje preneslo v vsedržavni okvir, kar do sedaj ni privedlo do rešitve. Uslužbenci Acegata so že svoj čas zahtevali, naj se za njih obnovi enotna delovna pogodba, kot je bila sestavljena dosedanja delovna pogodba. Vodstvo podjetja pa hoče ločiti tramvajske uslužbence od ostalih in s tem ločiti tudi njihove prejemke.

—«»—

Prometna nesreča tržaškega šoferja

Na cesti Sežana - Ljubljana se mu je prevrnil tovornik

Pred dnevi je prišlo na cesti Sežana—Ljubljana do svojevrstne prometne nesreče. S kamionom in priklopico, ki je imel evidenčno tablico TS-27539 in je last Luigia Casatitija iz Trsta, je bil 29 let stari Giuseppe Grobisa iz Nabrežine 116 namenjen v Zagreb. Na kamionu je imel velik stroj za predelavo mleka, ki bi moral biti razstavljen na zagrebškem velesejmu. Toda očitno je, da stroj ni bil dobro pritrjen na kamionu, kajti med vožnjo se je začel nagibati zdaj na eno, zdaj na drugo stran. Na nekem ovinku pa je težak stroj tako dvignilo, da se je nagnil na desno stran in se skupno s kamionom prevrnil. Na srečo je šofer ostal nepoškodovan, medtem ko se je stroj popolnoma razbil, tako da je skorajda neuporaben. Na kamionu je bilo za okoli 100.000 lir škode.

Obvestilo kmetovalcem

Krmna mešanica za krave molznice!

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo nadaljuje z razdeljevanjem nakazil za nakup krme-mešanice za krave molznice po znižani ceni z namenom, da se pospešuje med rejci racionalno krmljenje goveje živine.

Nakazila se lahko dvignejo na živinorejskem uradu — Pokrajinskaga kmetijskega nadzorništva — Ulica Ghega 6-I, med uradnimi urami (8.30 - 12.30).

—«»—

○ Občina sporoča, da bo od ponedeljka 1. septembra zaprta za promet Ulica del Monte, kjer bodo popravljali električne kable visoke napetosti.

Slovenska prosvetna zveza v Trstu priredi dne 4.9.1958 ob 20. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj» - Trst Vrdelska cesta 7

Koncert moškega pevskega zbora „SLAVA KLAVORA"

(iz Maribora)

Zbor se vrača z mednarodnega tekmovanja v Arezzu.

Vstopnice bodo v prodaji v Tržaški knjigarni od ponedeljka dalje in eno uro pred pričetkom prednstave pri blagajni dvorane.

V okviru sežanskega občinskega praznika bo gostovalo danes ob 20. uri v Sežani SNG iz Ljubljane z Brechtovo komedijo

«Švejk v drugi svetovni vojni»

Predstava bo na prostem v Zelenem gaju v Sežani (nasproti gostilne «Malalan».

Po jopičih ju je policija spoznala

Z naperjenim samokresom v rokah sta ustavila moža in iskala denar

Mož pa ni imel denarja v žepih - Prizivno sodišče je obsodbo potrdilo

«Stoj!» je zaslišal Guido Mittani zvečer 4. decembra 1957. leta na cesti med Buio in Avillo pri Vidmu. Mož se je začudeno ustavil in počakal. Trenutek zatem sta bila pri njem dva neznanca, katerima ni mogel videti zaradi teme v obraz. Opazil pa je le svetlikajočo se cev naperjenega samokresa in tako je moral mirno čakati, da mu je razoroženi neznanec prebrskal po žepih. Ni bilo dvoma, da sta nesramneža iskala denar in ker tega Mittani ni imel pri sebi, sta se mu skoraj opravičila in mu dovolila, da je nadaljeval pot proti domu.

Naslednjega dne pa je poskusni rop prijavil karabinjerskim organom, katerim je tudi pojasnil, da je bil eden od neznancev oblečen v jopič barve kaki, drugi pa z ameriško jopo s krznenim ovratnikom.

Preiskovalnim organom se je zdela preiskava kar lahka. Predvsem so premislili, kdo ima podobne jopiče, in nato so obiskali na domu Ado Snidero, ženo 30-letnega Luigija Della Rosso iz Ul. Solaris v Buiji. Njen mož ima res jopo za katero so se zanimali karabinjerji, in zvečer 4. decembra se je vrnil domov malo pred polnočjo. Imel je tudi samokres — igračko, katerega pa je dal v zameno za fotografski aparat svojemu mlajšemu bratu Ettoru. Preiskovalni organi so bili prepričani, da so na pravi poti. Toda Luigi Della Rossa se ni hotel, kljub sumom, predati in se je skliceval, da je bil tistega večera v bratovem stanovanju, kjer je kvartal. Luigi je tajil, njegov 19-letni brat Italo Franco, znan tudi pod imenom «Purissin» iz Maiana, pa je priznal. Povedal je, da sta z bratom Luigijem, ki je naperil samokres, ustavila nekega neznanca, kateremu je on pregledal žepe. Ker denarja nista našla, sta moža pustila, da je nadaljeval pot.

Mlajši Della Rossa je svojo izpoved ponovil tudi pred preiskovalnim sodnikom, medtem ko je njegov brat še vedno tajil, pri čemer je navedel imena ljudi, ki so kvartali z njim. Toda ti so zanikali njegove izjave, s čimer so ga spravili v kaj neroden položaj, kar se je pokazalo na sodni obravnavi v Tolmezzu 1. julija letos, ko so ga sodniki obsodili na 2 leti in 4 mesece ječe ter na 30.000 lir globe, medtem ko so bili z njegovim mlajšim bratom milejši. Obsodili so ga le na 9 mesecev zapora in na plačilo 10.000 lir globe, in še to pogojno brez vpisa kazni v kazenski list.

Italo Franco je šel domov, Luigi pa je moral v zapor, kjer je sestavil priziv. Dokazi proti njemu pa so bili tako močni, da so mu tudi tržaški prizivni sodniki potrdili prvotno obsodbo in ga poslali zopet za rešetke, kjer bo ostal do prestane kazni.

—«»—

Kongres študentov

S predavanjem dr. Rendija se je včeraj zaključil prvi del kongresa evropskih študentov. Družba «Italia» je kongresistom dopoldne priredila sprejem na motorni ladji «Saturnia», zvečer pa je bil sprejem v «Bastione fiorito», ki ga je priredila pokrajinska ustanova za turizem. Udeleženci kongresa bodo danes odpotovali z motorno ladjo «Saturnia» v Benetke, kjer bodo ostali do nedelje zvečer, medtem ko se bo kongres nadaljeval v ponedeljek.

—«»—

V juliju več meničnih protestov

Število meničnih protestov je bilo v juliju v primerjavi z junijem znatno višje, saj so zabeležili 2286 meničnih protestov. To število je tudi višje od števila meničnih protestov zabeleženih v juliju 1957. leta. Vrednost teh meničnih protestov pa je dosegla 64 milijonov 721 tisoč lir in je bila nižja tako v primerjavi z junijem kot z julijem 1957.

V prvih sedmih mesecih so zabeležili 14.720 meničnih protestov v vrednosti 411 milijonov 727 tisoč lir, medtem ko so jih v istem razdobju lanskega leta zabeležili 12.912 v vrednosti 484 milijonov 747 tisoč lir. Stevilke govore o trajnejši tendenci stalnega porasta števila meničnih protestov in istočasnem znižanju skupne vrednosti, kar priča, da gre za vedno številnejše manjše menične proteste, do katerih pride na osnovi zelo številnih prodaj na obroke.

—«»—

Posebna dovoljenja za minersko delo

Na osnovi odloka predsednika republike št. 302 od 19. marca 1956 lahko samo minerji, ki imajo za to posebno dovoljenje, opravljajo naslednja dela: 1. aktivizirajo dinamit, 2. pripravljajo dinamitne naboje in jih postavljajo v luknje, 3. prižigajo mine in to z ognjem ali elektriko, 4. odstranjujejo mine, ki niso eksplodirale.

Kandidati morajo vložiti prošnje na pristojnih komisariatih javne varnosti do 7. septembra in to na navadnem papirju, kjer morajo biti navedeni osebni podatki, stanovanje, ime delodajalca in dostavljeno, če gre za delo z minami z električnim ali drugačnim vžiganjem.

—«»—

Diplome za ladijske kuharje

Dne 2. in 3. oktobra bodo v industrijski strokovni šoli «G. Brunner» izpiti za dosego poklicne diplome ladijskih kuharjev. Pristaniško poveljstvo sporoča, da bodo izpiti obsegali praktične in ustne naloge. Tako bodo morali kandidati pripraviti razna živila in pijače, ki so predvidena v posebnih tabelah, ki so priložene delovnim pogodbam. Ce kandidati praktičnega dela izpita ne bodo opravili, bodo takoj zavrnjeni. Ustni izpiti pa naj dokažejo, če kandidati poznajo osnovna načela živilske higiene ter razna druga vprašanja, kot na primer vzdrževanje živil na ladjah, kalorična vrednost živil ter kuhinjske recepte na splošno. K izpitom se lahko prijavijo vsi pomorščaki, ki so vpisani med pomorsko osebje II. kategorije, ki imajo najmanj 22 let starosti in so med plovbo najmanj dve leti opravljali kakšno delo v kuhinji. Prošnje za sprejem k izpitom sprejema pristaniško poveljstvo, in sicer do 25. septembra letos.

OD VČERAJ DO DANES

ŠOLSKE VESTI

VISJA REALNA GIMNAZIJA

Na višji realni gimnaziji se prično v jesenskem roku šolskega leta 1957-1958 popravni izpiti dne 1. septembra s pismenim izpitom iz slovenščine. Pričetek izpitov bo vsak dan ob 8. uri 30 min.

Na višji realni gimnaziji s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z realnim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, se vrši *vpisovanje* za šolsko leto 1958-1959 *od 1. septembra do vključno 25. septembra* vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ul. Lazzaretto vecchio 9-II.

Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi oglasni deski.

* * *

NIŽJA STROKOVNA SOLA

Ravnateljstvo Državne nižje trgovske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu, Piazzale Gioberti št. 4, sporoča, da se prične vpisovanje za šolsko leto 1958-59 **1. septembra 1958 in traja do vključno 25. septembra 1958.**

Tajništvo je odprto vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Popravni izpiti čez I. in II. razred ter nižji tečajni izpiti se pričnejo **8. septembra 1958** po razporedu, ki je objavljen na oglasni deski zavoda.

* * *

DRŽAVNA TRGOVSKA AKADEMIJA

Ravnateljstvo državne trgovske akademije s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se bodo popravni izpiti začeli 1. septembra. Razpored izpitov je objavljen na oglasni deski zavoda.

Vpisovanja za šolsko leto 1958-59 se bodo začela 1. septembra in se zaključijo 25. septembra.

Usposobljenostni izpiti se bodo začeli v sredo 17. septembra s pismeno nalogo iz italijanščine.

Potrebne informacije se dobijo v tajništvu vsak delavnik od 10. do 12. ure.

* * *

DRŽAVNO UCITELJISCE

Ravnateljstvo državnega učiteljišča obvešča da se začno popravni izpiti dne 1. sept. ob 8.30 uri s pismeno nalogo iz slovenščine. Ostali razpored izpitov bo razviden na oglasni deski.

* * *

DRŽAVNA NIŽJA IND. STROKOVNA SOLA

Ravnateljstvo državne nižje industrijske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu, Rojan, Ulica Montorsino 8-III, nadstropje, opozarja vse prizadete, da se prično vsi popravni izpiti dne 8. septembra 1958 ob 8.30, po urniku in razporedu, objavljenima na oglasni deski šole.

Istočasno sporoča, da se prične vpisovanje za šolsko leto 1958-1959 dne 1. septembra 1958 in traja vključno do 25. septembra 1958.

* * *

SOLA GLASBENE MATICE

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice bo od 1. do 6. sept. t. l. od 9. do 12. in od 16. do 18. ure v Ul. R. Manna 29. Istotam naj se vpišejo tudi gojenci, ki posečajo podružnico šole v Barkovljah ter gojenci, ki bodo posečali novo ustanovljene podružnice pri Sv. Ivanu (v prostorih Prosvetnega društva) in v Skednju (na domu prof. Ambroseta).

Poučuje se klavir, violina, čelo ter vsi ostali orkestralni inštrumenti in harmonika.

Pričetek pouka bo v ponedeljek 8. septembra t. l.

RAVNATELJSTVO

—«»—

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 29. avgusta se je rodilo v Trstu 7 otrok, umrle so 4 osebe porok je bilo 21.

POROCILI SO SE: mizar Mario Piciulin in gospodinjska pomočnica Pierina Jurinčič, čuvaj Antonio Zorzet in gospodinja Emilija Križmančič, radiotehnik Sergio Coslovich in zaščitna sestra Luciana Milocco, strugar Mario Nicli in frizerka Anna Calvarano, trgovski zastopnik Fabrio Strancari in doktor kemije Giuseppa Stochel, pomorščak Francesco Steffè in gospodinja Irma Bortolotti, zidar Giuseppe Basanese in gospodinja Vittoria Petaros, barist Umberto Fragiacomo in uradnica Liliana Burolo, kmetovalec Giuseppe Suelotto in šivilja Maria Zanetti, mehanik Umberto Sabino in gospodinja Lina Bisiani, mehanik Arrigo Filsicaro in fotografka Edda Fluma, na, slikar Giorgio Rosar in šivilja Maria Coballi, industrijski izvedenec Luciano Kocevar in prodajalka Giorgina Scodini, mehanik Giuseppe Stoppa in prodajalka Giuseppina Borin, slikar Eugenio Balanzin in tkalka Mafalda Purelli-Puzzer, šofer Benito Sdrigotti in gospodinja Romana Derossi, delavec Michele Angelillo in prodajalka Laura Sain, delavec Dario Deponte in frizerka Concetta Perfot, profesor Boris Tommasi in profesorica Zdenka Vodopivec, mesar Silvano Pecchiari in prodajalka Graziella Svetlič, železničar Ruggero Causi in gospodinja Lidia Corsi.

UMRLI SO: 62-letna Marija Volk vd. Vaccaro, 83-letna Anna Maria Reser vd. Iscra, 63-letni Angelo Pieri, 62-letni Tomaso Varin.

—«»—

NOCNA SLUZBA LEKARN v avgustu

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Al Lloyd, Ul. Orologio 6; dr. Signori, Trg Ospedale 8.

RADIO

SOBOTA, 30. avgusta 1958

RADIO TRST A

11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in... «Izlet po gorah: 9. «Montaž»; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Orkester Carlo Pacchiori; 13.30 Lahke melodije; 14.45 Orkester Dizzy Gillespie; 15.00 Bach: Koncert št. 4 v A-duru za klavičembalo in godalni orkester; 15.20 Melodije Irvinga Berlina; 15.45 Operne arije; 16.00 Radijska univerza: Življenjepisi mislecev: 4. «Sv. Avguštin»; 16.15 Pavci lahke glasbe; 16.35 Kavarniški koncert; 17.00 Brahms: Kvartet za godala v a-molu op. 51 št. 2; 17.35 Plesna čajanka; 18.00 Oddaja za najmlajše; Franc Jeza: «Odprava Marko», 6. nadaljevanje, nato Melodije iz filmov in revij; 18.45 Kvintet bratov Avsenik; 19.00 Operetna fantazija; 19.15 Umetnost in življenje: «Težnje in struje sodobne svetovne likovne umetnosti»; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Šport nato čitanje večernega sporeda; 20.30 Teden v Italiji; 20.45 Mešani pevski zbor «Emil Adamič»; 21.00 Dramatizirana zgodba. Oscar Wilde: «Vzorni milijonar»; dramatiziral Aleksander Martelanc; igrajo člani Radijskega odra; nato Ansambel Aleksander Skale; 22.00 Skladbe Claudeja in Debussyja; 22.30 Orkester Jackie Gleason; 22.45 Večerne melodije; 23.00 Trio Dave Brubeck; 23.30 Polnočna glasba; 24.00 Zaključek oddaje.

RADIO TRST

14.30 Kulturne vesti; 19.30 Franco Russo in njegov orkester.

RADIO KOPER

Poročila v slov.: 7.00, 7.30, 13,30, 19.00.

Poročila v ital.: 6.30, 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.

12.00 Glasba po željah; 12.45 Lahka glasba, vmes reklame; 12.50 Glasba po željah; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Popevke in ritmi od tu in tam; 14.30 Kulturni obzornik; 14.40 J. Offenbach: Pariške veselosti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.20 Dalmatinske popevke izvajajo razni ansambli in solisti; 15.40 - 17.00 Prenos RL; 17.00 Sestanek z ameriškimi pevci; 17.25 Znani solisti; 18.00 Glasbeni variete; 18.45 Plošče; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10,00, 13,00, 15,00, 17,00, 19,30, 22.00, 22.55.

8.05 Predstavljamo mladinski pevski zbor iz Trbovelj in mladinski pevski zbor iz Cerknice; 8.30 Slavko Korošec: Za našo vasjo (venček slovenskih narodn

BENEŠKI MEDNARODNI FILMSKI FESTIVAL

Japonci so se ponovno izkazali

Če bi film «Človek z rikšo» vendarle ne bil nagrajen, bi vsekakor zaslužil nagrado glavni igralec Toširo Mifuno

(Od našega posebn. dopisnika)

BENETKE, 29. — Bilo bi naivno misliti, da je vsa japonska filmska produkcija na višini kot so filmi, ki jih Japonci vsako leto pokažejo na beneškem festivalu. Gotovo pa je, da so japonski filmi tisti — vsaj letos je tako — ki nekako dvignejo raven samega festivala.

V filmu, ki smo ga danes videli, so sodelovali znani japonski filmski delavci, bodisi da gre za režiserja Hirošija Inagakija, že krepko uveljavljenega na mednarodnem področju, saj je njegov film «Samuraj» prejel pred dvema letoma Oskarja, bodisi da gre za igralca Tošira Mifuna, ki je najbolj popularen japonski igralec ter splošno znan po nekaterih najboljših filmih, ki so jih Japonci v zadnjih letih poslali križem po svetu.

Skoraj dve uri trajajoči film «Človek z rikšo» je poln miline in tolikšne lirike, kot so je zmožni samo Japonci. Macugoro, velik in na videz nasilen vozač rikše, tega vozila Daljnega vzhoda, katerega vleče človek, se spozna z neko meščansko družino mladega častnika. Macugoro ni imel lepe mladosti in njegov oče je umrl kot alkoholik. Zato je zanj toliko lepše čutiti ljubeznivo naklonjenost, s katero je bil sprejet v družino skoraj kot njen član. Toda mladi častnik nenadoma umre in žena ostane sama z majhnim dečkom, ki je ves slaboten in plah. Mlada vdova prosi Macugora, naj ji pomaga, da bi otrok postal krepak in pošten mož. Orjaku Macugoru res uspe, da napravi iz dečka samozavestnega in pogumnega mladeniča, ki ga on vedno kliče «mali», kar pa mladeniču polagoma ne ugaja več, zlasti ko se mu zaradi tega nekateri tovariši rogajo. Njegova mati pride k Macugoru in ga zaprosi, naj odslej reče njenemu sinu gospoa Jošijoka. To je prvi trn v srce Macugori, ki je imel dečka kot za svojega sina. Toda zaradi tega ga ne neha ljubiti in še ima priložnost, da ga reši iz neugodnega položaja. Ves mladosten se Macugora izkaže, ko na nekem prazniku pokaže razne načine pokanja, ki so še skoraj neznani in za katere se zanima zlasti neki profesor, ki je prišel iz mesta, kjer sedaj mladi Jošijoka študira.

Medtem ko je vse mesto na slavnosti in pri umetnih ognjih, pride Macugoro obiskat vdovo. Ze tedaj, ko je sin odšel v daljnje mesto in je Macugoro čutil, da v družini ni več potreben, se je začel vdajati alkoholu, kajti v alkoholu je hotel tudi udušiti ljubezen do vdove, kateri se nikoli ni približal drugače kot z veliko spoštljivostjo. In sedaj je z njo sam in ona je še vedno tako lepa. Toda Macugoro se premaga in poklekne pred sliko pokojnega moža. V naglici se poslovi in odide. Zopet se preda pitju. Neke noči tava v snegu, dokler se ne zgrudi in umre. Med njegovo zapuščino pa najdejo bančni knjižici na ime vdove in njenega sina. Vsa denar, ki ga je v vseh letih od družine prejel, je namreč naložil zanju. Vdova se sedaj razjoka nad mrtvim Macugorom.

Ziriji bo pri odločanju za nagrado težko iti mimo tega filma. Sicer še ne vemo, če nas ne čakajo še kaka prijetna presenečenja, toda japonski film je vsaj po tem, kar smo doslej videli, vreden nagrade. In če že ni dobil nagrade film, bi bilo mogoče prav, če bi enkrat prejel nagrado Toširo Mifuna, s katerim se tudi drugim igralcem ne bo lahko kosati.

Tudi ta film je v barvah in po tej plati nič ne zaostaja za drugim filmom, ki smo ga doslej gledali v barvah, to je za «Otarjevo vdovo». (Primerjava, da ne bo kakšnega nesporazuma, se nanaša samo na barve, ker je kaka druga primerjava nemogoča.) Kar se tiče vrednosti in kvalitete, smo namreč na povsem nasprotnih tečajih. In ni treba posebej poudarjati, da je pozitivni pol pri japonskem filmu.

R. R.

Toširo Mifuno kot Macugoro v filmu «Človek z rikšo»

Zanimiv pevski festival opernih pevcev v Comu

Jutri bo v Comu svojevrsten pevski festival. Pevskih festivalov sicer v Italiji ne manjka Ta festival pa omenjamo zato, ker bodo na njem nastopili najuglednejši italijanski operni pevci in pevke, pa ne zato, da bi odpeli operne arije, temveč, da bi na svoj način prikazali razne najbolj popularne italijanske popevke.

Seveda je zanimanje za ta festival zelo veliko, saj so napovedani pevci kot na primer: Renata Tebaldi, Giuletta Simionato, Gloria Davy, Rosanna Carteri, Gino Becchi, Giuseppe Campora, Gianni Poggi, Nicola Rossi-Lemeni, Virginia Zeani, Mario Petri, Giulio Fioravanti, Giuseppe Valdengo, Juan Oncina, Belen Ampa ran, Dora Gatta, Elda Ribetti in Tatiana Menotti.

Renata Tebaldi si je izbrala pesem «Che m'è 'mparato a ffà». Kot je znano je to pesem, ki jo je uglasbil Armando Trovajoli pela že Sofia Loren. Pravijo torej, da gre za «dvoboj» med Tebaldijevo in Sofijo, seveda ne za dvoboj v glasu, temveč bolj za primerjavo v interpretaciji pesmi. Sofija namreč ne slovi kot dobra pevka, ima pa vendar le svoj način podajanja pesmi.

Razen tega si je Renata Tebaldi izbrala še pesem «Il ponte dei mandorli». Giuletta Simionato bo pela Rascelovo pesem «Vogliamoci tanto bene» ter pesem Panzere «L'ultimo bacio». Slavni basist Nicola Rossi-Lemeni pa bo pel pesem Modugna «Nel blu dipinto di blu» in pa Malagonijevo «Vecchio tango».

Razen pesmi «In ponte dei mandorli», ki jo bo odpela Renata Tebaldi, so vse ostale pesmi v Italiji dobro poznane.

Ko so jih vprašali, zakaj so se odločili za ta festival, so pevci odgovorili, da hočejo pokazati, da zmore operni pevec, ki je sicer navajen peti samo Wagnerja ali Verdija tudi popevko. No, tudi to ni edinstven primer v zgodovini glasbe in popevk; celo Caruso je pel pogosto «La donna è mobile», toda ne kot arijo iz «Rigoletta», temveč v stilu popevke.

Gino Becchi je novinarjem izjavil: «Tudi jaz hočem peti kot črnski kvintet «Platters» in ne vem zakaj mi ne bi uspelo.» Nicola Rossi-Lemeni bo nastopil na primer pri pesmi «Nel blu dipinto di blu» v svetlomodrem smokingu in v prav take barve čevljih. Tega si ni dovolil niti Modugno v Sanremu.

Festival bodo oddajali po televiziji ter bo trajal samo en večer. Oddaja bo nosila naslov «Rassegna della canzone italiana». Na klavirju bo spremljal pevce poznani pevec italijanskih popevk Johnny Dorelli, zmagovalec zadnjega festivala v Sanremu.

Italijanski cestni promet terja veliko preveč žrtev

Pred kratkim smo pisali, da se prometne nesreče na italijanskih cestah tako množijo, da umre od tega vsako uro en človek. To povprečje je zelo visoko, pa čeprav niso prav nič povoljnejši podatki niti v ostalih evropskih državah kot na pr. v Franciji, Nemčiji in Angliji. Veliko se govori, da so temu krive ceste. Res je, da je na italijanskih cestah zelo veliko prometa in da ceste zares niso povsem najboljše. Toda Zahodna Nemčija, ki se lahko pobaha z boljšimi cestami, beleži prav tako visoko povprečje nesreč in smrtnih primerov. Ne oziraje se na to, kaže, da se tudi rimska vlada začenja s to zadevo temeljiteje ukvarjati. Minister za javna dela Togni je ob sodelovanju z drugimi ustreznimi ministrstvi izdelal načrt za daljšo in krajšo dobo.

Pred vsemi ukrepi, ki so s tem v zvezi, je treba omeniti prepoved prometa težkih tovornih avtomobilov v praznicnih dneh. Temu bo sledila uredba o določanju brzine. Drugi ukrepi so pa veliko bolj zahtevni, ker gre za obsežnejši načrt za izboljšanje in gradnjo novih cest, kjer bodo seveda imele prednost ceste z največjim prometom, med katerimi sta cesti Aurelia in Salaria.

Ta načrt, ki predvideva stroške več milijard lir, bo v kratkem prišel v razpravo pred ministrski svet. V kompetentnih krogih pravijo, da se s tem ne bo odlašalo, kajti en mrtev in 7 avtomobilskih incidentov na uro terjajo odločnost in naglico. Minister za javna dela Togni je v zvezi s tem dal sledeče zanimive podatke. Leta 1951 so italijanske ceste terjale 3036 smrtnih žrtev. V lanskem letu jih je bilo že 6940. To je skok, ki ne dopušča odlašanja. Toda posebno slednja številka ni povsem točna, kajti obsega le tiste žrtve, ki so bile «na mestu mrtve», to se pravi le tiste ljudi, ki so podlegli poškodbam že ob trčenju. V to število pa niso všteti ljudje, ki so zaradi poškodb podlegli pozneje v bolnišnicah, kar tudi ni malo.

V zadnjem letu število prometnih nesreč naglo narašča in čeprav je ministrstvo izdalo ob praznikih velikega šmarna vrsto odredb, ki so omejevale promet in pozivale lastnike avtomobilov in motornih vozil na sploh, naj pazijo, in čeprav je bila v teh dneh mobilizirana vprav vsa prometna policija, je vendarle prišlo do prometnih incidentov in tudi smrtnih primerov. Res je, da letošnji veliki šmaren ni terjal toliko žrtev kot po navadi, toda tudi ukrepi so bili letos vse drugačni kot druga leta in oblasti prav gotovo ne morejo iz leta v leto ali bolje skozi vse leto «mobilizirati vse sile» samo za to. Če pogledamo že dosedanje letošnje podatke o prometnih nesrečah, smemo kljub temu, da dokončnih številk še ni, reči, da terjajo italijanske ceste povprečno 25 mrtvih na dan in celo več.

Gre najprej za uveljavitev enega načela, in sicer za toliko pogrešano in z druge strani toliko zaželeno «cestno disciplino». To je seveda le izhodišče v sili, kajti glavni vzrok so ceste. Toda ker te terjajo izredno velike investicije in se ne dajo zgraditi od enega dneva do drugega, je po mnenju strokovnjakov za promet treba vozaču motornega vozila prikazati vso težo odgovornosti, ki jo ima, ko sedi za volanom. Z druge strani pa pravijo, da bi ne bilo slabo, če bi prometna policija bila bolj budna in stroga. S tem seveda marsikateri vozač ne bo soglašal in to marsikdaj tudi povsem upravičeno. Toda kdor terja «prometno disciplino» je na to prav gotovo upravičen, kajti eno človeško življenje prav gotovo veliko več velja kot nekaj minut.

Da bi imeli zares več varnosti v cestnem prometu, kjer kroži že več milijonov avtomobilov, motorjev in motoskuterjev, so po mnenju strokovnjakov potrebne tri stvari. Najprej je treba pospešiti gradnjo in popravljanje cest. Motorizacija se zelo naglo razvija, gradnja cest pa neverjetno zaostaja. Ne bi mogli reči, in tega nihče ne trdi, da se ne dela, toda «cesta sonca», ki bo povezovala Milan z Neapljem in bo omogočila izredno nagel in pospešen promet, vsega vprašanja ne bo mogla rešiti. Veliko nesreč vozila tudi na stranskih cestah, ki jih razni načrti ne predvidevajo in za katere proračuni ne predvidevajo popravkov ali izboljšanj. Druga stvar, ki terja takšnjih ukrepov, je ureditev prometnih znakov, tretja pa je vprašanje posodobljenja vseh prometnih norm in pravilnikov.

Kmečko okno na Krasu

Referendum v Švici

Včeraj so uradno objavili, da bodo v prvih mesecih prihodnjega leta v Švici izvedli referendum o tem, ali naj se tudi ženskam prizna volilna pravica.

Preteklo pomlad sta oba švicarska parlamentarna domova izglasovala ustavni popravek, s katerim naj se tudi ženskam prizna aktivna in pasivna volilna pravica. Toda sama ustava narekuje, da je za vsak ustavni popravek potreben splošen referendum, na katerem, naj se ljudstvo — seveda volilni upravičenci — o tem izreče.

KAJ MORAMO VEDETI O SHRANJEVANJU KROMPIRJA

Klet za krompir mora biti suha, čista, dovolj topla in zračna

Krompir dozoreva in treba je misliti na izkopavanje. S tem v zvezi pa je potrebno, da si uredimo shrambe za krompir, tako da bodo vsaj delno ustrezale dobri krompirjevi kleti. Ni namreč vseeno, kje in kako je krompir shranjen. To smo se lahko dostikrat sami prepričali, ko nam je zaradi slabe shrambe pozimi krompir zmrznil in ga ni bilo mogoče uporabljati.

Vedno moramo računati na možnost, da bo lahko zima huda. Zato moramo pred vskladiščenjem krompirja svojo klet tako prenoviti, da bo krompir tudi v najhujšem mrazu varen pred zmrzovanjem. Prepričati pa se moramo tudi, da bo ostal krompir v takšni shrambi zdrav, da ne bo gnil in da ne bo začel prehitro in nepravilno kliti.

Torej, da ponovimo: klet za shrambo krompirja mora biti zavarovana pred mrazom. Zato moramo še pred izkopavanjem krompirja misliti na to. Preden začnemo klet v tem oziru popravljati, moramo ugotoviti vzrok, zakaj nam je kdaj prej krompir zmrznil. Lahko da so bile temu vzrok pretenke stene, ali pa tudi nezadostna in nepravilna kletna oprema. Po našem so najbolj varne pred mrazom kleti, katerih stene so docela v zemlji. Čimbolj so stene iznad tal, tem večja je nevarnost, da nam bo krompir zmrznil. Če imamo torej pri kleti tanke stene, potem poskrbimo, da jih primerno zavarujemo, ali izoliramo proti mrazu. Najenostavnejše je seveda, če debelino stene povečamo. V ta namen prizidamo ob notranji strani še eno zidno plast, ali oblogo. Kakšno opeko moramo pri tem uporabiti, odvisno je od debeline prvotne stene. Lahko pa obložimo steno tudi s primerno debelimi izoliranimi ploščami.

Krompir pa lahko kljub temu zmrzne, tudi če je spravljen v kleti z dovolj debelimi stenami. To pa seveda v primeru, da manjkajo okna, ali pa se ta slabo zapirajo. Dobro je, da imajo kleti za krompir dvojna okna, od katerih notranje naj bodo snemljive, ker jih rabimo le pozimi. Tudi vrata v kleti za krompir morajo biti dvojna, če je vhod kar iz prostega. Seveda se morajo tudi dobro zapirati.

Krompir pa bo lahko tudi kljub temu zmrznil, če se bo v hudem mrazu dotikal mrzlih sten in betonskih tal. Zapomnimo si torej, da je za pravilno shranjevanje krompirja potrebna tudi pravilna oprema v krompirjevi kleti.

Kot nam v premrzli kleti krompir zmrzuje, tako nam začne krompir v pretopli kleti prehitro kliti in gniti. Zapomnimo si torej, da ne sme biti temperatura v krompirjevi kleti nikoli nad 8 stopinj C ter ne sme pasti nikdar izpod 2 stopinji. Pravilna toplina je, torej od 4 do 6 stopinj C.

Klet za krompir ne sme biti vlažna, ker povzroča vlaga gnitje krompirja. Primerno zračenje, ali pa pravilno izoliranje betonskih tal in sten, zmanjšuje vlažnost kleti. Klet mora biti tudi primerno svetla, vsaj toliko, da ne začne krompir prekmalu kliti ter da ne dela dolgih belih kali. Seveda pa ne sme biti prevelika, ker sončna svetloba za krompir tudi ni dobra.

Pa še nekaj: klet za krompir mora biti snažna. To pomeni, da morajo biti stene gladko ometane in vsako jesen pred spravljanjem sveže prebeljene. V kleti mora biti tudi vedno pravilno zračenje, to pomeni, da lahko prihaja vedno svež in da odhaja slab zrak. To kroženje zraka lahko omogočimo tako, da stresemo krompir na oder ali pograd, katerega dno naj bo vsaj 15 cm od tal. Pograd napravimo iz desk, med katerimi naj bodo kake tri centimetre široke špranje. Tudi sten se krompir ne sme dotikati. Zato ga tudi pred stenami zavarujemo s primerno pregrado.

Če shranjujemo dovolj suh in ohlajen krompir, ga lahko nasujemo na oder ali pograd meter, ali celo poldrugi meter visoko. V tem primeru moramo seveda postaviti v kupe na vsakih nekaj metrov površine po en oddušnik. Take oddušnike si pripravimo iz desk, ki jih nabijemo na okvirje primernih izmer, tako, da so med posameznimi deskami široke špranje.

Če pa spravljamo v klet moker krompir, ga ne smemo nasuti bolj visoko kot pol metra.

In še nekaj. Poskrbimo, da bomo oder ali pregrad, kjer bomo spravili krompir, razdelili v toliko oddelkov, kolikor sort oziroma kolikor kakovostnih skupin bomo morali shraniti.

Za shranjevanje semenskega krompirja pa bo najbolje, da se posluzujemo nalašč za to napravljenih polic ali zabojev, ki bodo merili 60x60x100 cm. Ti zaboji morajo imeti na vogalih po 10 cm podstavke, tako da lahko zložimo več zabojev drugega vrh drugega. Zapomnimo pa si, da lahko spravimo semenski krompir šele tedaj, ko je popolnoma suh in dovolj ohlajen.

Če se bomo držali teh nasvetov, potem smo lahko gotovi, da bomo imeli vso zimo dober krompir.

SOBNI VRTNAR

GOJENJE CIKLAMNOV

Ko okrog oglov zavija burja se iz tople sobe z okna smejejo ciklamni. Gozdni ciklamni korčki ali soldatki so skromne a lepo dišeče cvetice. Perzijski ciklamen, iz katerega so vrtnarji vzgojili najzlahtnejše oblike in barve, ti danes dado kaj hitro iz gomolja razkošno cvetje. Perzijski ciklamen je doma iz otokov okoli Grčije in ne iz Perzije, kakor bi sodili po njegovem imenu.

Vrtnarji gledajo predvsem na lepo, elegantno obliko, velikost in svežo barvo cvetov. Zastopane pa so, poleg bele barve, še vsi odtenki od nežno orožnate do temnordeče. Poleg gladkorobnih cvetov so še sorte z nagubanimi in nazobčanimi robovi, ki jim pravimo franžast (fimbriatum), metuljast (papilio) in rokoko ciklamen.

Oblika cvetja se podeduje po semenu ter je manj odvisna od nege in oskrbe.

Ciklamne kupujemo v jeseni. Rastline, ki so cvetele v avgustu, prezgodaj odcveto. Nabavi si rastlino z mnogimi popki, gomolj naj bo čvrsto ukoreninjen, listi pa stasiti, jedrorastli in napeti.

Pa tudi zdrave, krepke rastline včasih na oknih ne uspevajo. Kaj je temu vzrok? Gotovo nepravilno ravnanje. Preveč suh in pretopel prostor, predvsem pa prepih. Pri temperaturi 8—12 stop. na svetlem oknu najlepše uspeva. Tako ti razvije lepo kopico cvetja. Privošči mu nekaj gnojil in zmerno zalivaj po robu lonca, da mu ne zmočiš gomolja. Tudi listov mu ni treba močiti. V tej dobi so rastline zelo občutljive in pričnejo gniti. Uvelo listje in odcvelo cvetje je treba odščipniti in ne odrezati. Po odcvetenju manj zalivaj in pusti rastlino počivati. V maju postavi lonec na vrt v zavetje in privaj izsušenemu gomolju. V septembru pričnejo gomolji poganjati ,sedaj je čas, da ciklamen presadimo v humozno zemljo.

V sobi imej jih pri svetlem oknu, kjer ni prepiha. Gomolj, (ki je vedno iznad zemlje) si lahko ohraniš lepo vrsto let.

Ciklamni se razmnožujejo izključno iz semenja. Sejemo jih v avgustu in septembru. Iz semenja se razvije najprej droben gomoljček in šele pozneje poženejo listi. V marcu jih je treba presaditi.

em-pe

* * *

Ne mečite proč uporabljene limone, ki vam bo še služila. Dajte koščke uporabljene limone v posebno posodo in nalijte vanjo toliko vode, da bo limona pokrita. Posodo dobro pokrijte in jo postavite na sonce. Po desetih dneh bo tekočina lahko služila za čiščenje kože. Zadostujeta dve žlici dnevno. Limonina voda je odlično sredstvo tudi proti sončnim pegam.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21.3 do 20.4.) Negotovost vam lahko samo škodi. Odločite se takoj.

BIK (od 21.4 do 20.5.) Dobili boste povabilo na prijeten izlet. Izkoristite priložnost.

DVOJCKA (od 21.5. do 20.6.) Načrt se vam ne bo posrečil tako, kot ste si želeli.

RAK (od 21.6. do 22.7.) Ne iščite opore v drugih, temveč računajte samo nase.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Vaša zamisel je uresničljiva. Samo malo se morate potruditi.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Prijatelji vam bodo pomagali, zanesite se nanje.

TEHTNICA (od 23.9. do 22. 10.) Vi ste po nepotrebnem pesimisti. Imejte zaupanje in vse bo dobro.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Zaneva, ki ste jo že pozabili, bo zopet postala pereča.

STRELEC (od 22.11. do 21. 12.) ne precenjujte svojih sposobnosti. Lahko bi se vam maščevalo.

KOZOROG (od 22.12. do 20. 1.) Pazite se osebe, ki jo štejete za svojega zaveznika.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Končno boste le uresničili vaše načrte. Nekaj težav z zdravjem.

RIBE (od 20.2. do 20.3.) Nikar ne izgubite glave. Vse se bo dobro izteklo.

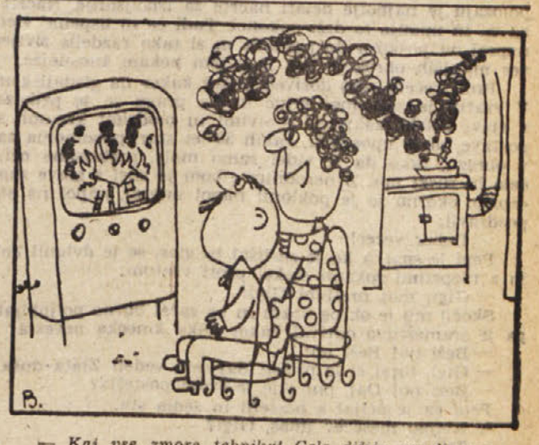

— Kaj vse zmore tehnika! Celo dišijo po dimu.

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Gnojenje prstov in dlani ni enostavna zadeva

Ni skoro dela človeškega telesa, ki bi bil bolj izpostavljen pogostim poškodbam in gnojnim vnetjem, kot so prsti in dlan. Gnojenje prstov in dlani je večkrat pojav, ne glede na poklic, ki ga kdo opravlja. Obolenja v začetku navadno nihče ne jemlje resno ter se tolaži s tem, da bo minilo tako, kot je prišlo.

Kako nastane gnojenje? Gnojenje se pojavlja kot posledica majhnih poškodb, kot so urezi, praske in zmečkanine. Bolnik pri izpraševanju navadno ne ve povedati drugega kot, da ga je prst nenadoma zabolel. To se bolniku dozdeva zato, ker je na koži polno prask in ranic, ki jih s prostim očesom ne vidimo, a so vhodišče za razne klice ki povzročajo gnojenje. Zadostuje, da je koža nekoliko razpokana, pa že propušča bacile. Vbod z iglo pri šivanju, nepravilno striženje nohtov ter obrezovanje kožice na nohtih kaj lahko povzroča gnojenje. Isto velja tudi za žulje, razne mehurje, opekline in kemične poškodbe. Obolenje je bolj pogosto na desni roki kot na levi, kar je razumljivo, saj je desna roka pri delu bolj izpostavljena kot leva.

Na katerih mestih je gnojenje najpogostejše? Koža je na pregibu dlani debela in slabo premična, kožno tkivo pa je tu zelo čvrsto. Gnoj, ki se nabira v tkivu, ne more na površje in se zato širi v globino ter prodira v kosti in sklepe ter tetive (kite). Nasprotno pa je koža na zgornji strani dlani mehkejša in bolj pregibna, poškodbe so tu redkejše, iz česar sledi, da so tu tudi gnojenja redka. Če pa do gnojenja vendarle pride se navadno ne širi v globino.

Znaki obolenja. Gnojenje navadno prične na koncih prsta ali pa okoli nohta. Bolečina se poveča, če roka visi, bolniku se zdi, da «nekaj kljuje v prstu». Zagnojeno mesto je rdeče in oteklo, prst je na dotik zelo občutljiv Tam, kjer bolnika najbolj boli, vidimo rumenkast krožec, ki je poln gnoja. Pogosto bolnika trese in je nemiren; neznosne bolečine skuša ublažiti z raznimi domačimi zdravili, kar mu pa ne uspe. Šele ko je preteklo mnogo dragocenega časa za zdravljenje, poišče zdravnika. V mnogih primerih je takrat že prepozno tako, da je treba del prsta operativno odstraniti.

Na prstu razločujemo površno in globoko gnojenje. Pri površnih gnojenjih razločujemo kožno, podkožno gnojenje in gnojenje ob nohtu, medtem ko se pri globokem gnojenju zagnojijo kite. kosti, sklepi ali pa dlan. Kožno gnojenje je najbolj pogosto na konicah prstov ter nastopa kot posledica raznih majhnih poškodb. Ta vrsta gnojenja je najpogostejša na zgornjem ali srednjem členku prsta ter se pojavlja kot posledica malih ran. Bolečine so zelo hude. Če se zagnojeno mesto pravočasno prereže, si bo gnoj sam odprl pot. So pa primeri, da gnoj ne odteče, ampak se širi v globino do pokostnice, ki obdaja kost ter nam povzroča vnetje na kosti. Gnojenje ob nohtu nastane po raznih vbodih ali pa je posledica nepravilnega načina manikiranja Vnetje lahko nastane v tkivu okoli nohta ali pa v ležišču nohta.

Gnojenje kit nastane takrat, če se gnoj iz žuljev na koži, ki so se začasno zarasli, razširi v globino ter pride do kite. V ovojnici kite se pojavi huda bolečina, ki ponoči ne pusti bolniku spati. Telesna temperatura je povišana ter včasih doseže 40 stopinj. Bolnika trese; prst je ukrivljen, brž ko ga bolnik skuša zravnati, začuti neznosne bolečine.

Kostno gnojenje nastane tako, da se je gnoj iz ognojenih kit razširil v globino. Običajno oboli le po en prstni člen, ki povsod okrog zateče. Kmalu se pojavi na mestu vnetja gnoj, bolečine sicer popustijo, a kost je razpadla. Čez štiri do šest tednov se odloči izumrli del kosti, ki ga lahko brez težkoč odstranimo. Ognojenje sklepa se pojavlja na zadnjem ali srednjem sklepu po majhnih, na oko neznatnih ubodih ali plitvih ranah. Lahko pa nastopi tudi kot posledica zagnojenja kosti in kit. Oteklina in rdečilo se pojavi v predelu sklepa. V sklepu se nabira tekočina in sklep se zdi kot otekel. Bolnik drži prst na pol upognjen, zaradi bolečin se izogiba tudi najmanjših gibov.

Tudi gnojenje dlani nastane običajno po ubodih. Pri teh gnojenjih so prsti upognjeni, gibanje prstov je zelo boleče, dlan je na pritisk zelo občutljiva. Sama dlan je malo otečena, oteklina je močno izražena na hrbtišču roke. To vnetje je zelo resno obolenje, kajti če se pravočasno ne zdravi, lahko pusti trajno okvaro ali pa se razširi celo na podlaht, kar izzove težke in smrtonosne posledice.

Edini način zdravljenja, ki pride pri navedenih gnojenjih v poštev, je kirurško zdravljenje. Razna domača zdravila so brezuspešna, isto tako je napačno mišljenje, da lahko razni sulfamidski preparati ozdravijo gnojenje. Edino, kar pomaga, je kirurški poseg. Strah pred kirurškim nožem je neopravičljiv, saj so operacije brez bolečin. Vsako odlašanje lahko dovede do neugodnih posledic, s trajno okvaro prsta ali pa celo njegovo izgubo.

Dr. S.-B.

Dokument o zverstvu

Državna založba Slovenija v Ljubljani je izdala drobno knjižico, ki jo je napisal francoski novinar Henry Alleg. Knjižica z naslovom «Zaslišavanje» opisuje muke, ki jih je moral Alleg prestati v zaporu v El-Biaru, predmestju Alžira, kamor so ga zaprli francoski padalci, Grozote, ki jih avtor opisuje, prav nič ne zaostajajo za vsem, kar so si doslej lahko izmislili najhujši krvoločneži. To, kar se je dogajalo Allegu, se gotovo dogaja stotinam, ki v Alžiriji padejo v roke «slavnim» Massujevim padalcem.

Goriško-beneški dnevnik

Na podlagi sporazuma na sedežu INTERSIND v Trstu

Odpusti v livarni SAFOG odloženi do 30. septembra

Kovinarji CISL v Milanu zahtevajo, naj se odpusti v podjetjih IRI odložijo do konca leta

Včeraj ob 12.30 in ob 14.40 sta bili pred livarno SAFOG v Gorici dve sindikalni zborovanji, na katerih je govoril tajnik Delavske zbornice Fulvio Bergomas. Osrednji predmet Bergomasovega govora je bil sporazum, ki so ga sindikalne organizacije v Trstu na sedežu Intersinda podpisale v četrtek popoldne in ki se glasi:

«Upoštevajoč sporazum, ki je bil sklenjen 6. avgusta na sedežu Intersinda v Trstu, s katerim se je preložila na 3. september zahteva vodstva SAFOG;

upoštevajoč dalje zahtevo sindikalnih organizacij delavcev, da se omenjeni datum preloži zaradi izjav vladnih oblasti, so prisotni sklenili naslednje: odpusti, ki so bili predvideni za 3. september, se odložijo do 30. septembra».

Ogromna večina delavcev, lahko bi rekli skoraj vsi delavci, so poslušali govor tajnika Delavske zbornice, ker vedno bolj spoznavajo, da kljub polemičnemu stališču CISL do Delavske zbornice ta sindikalna organizacija zaradi svojih iskrenih namenov do delavcev brani delavce pred odpustitvami in vsakovrstnimi avanturami, ki bi sledile odpustom.

CISL obtožuje Delavsko zbornico, da neupravičeno širi nezadovoljstvo med delavci in širi govorice, češ da ne obstaja noben sporazum o odložitvi odpustov do 30. septembra. Če je CISL morda po svojih prijateljih in po kdo ve kakšnih kanalih zvedela, da so na Intersindu v Trstu pripravljeni podpisati sporazum, s katerim se suspenzije 138 delavcev odložijo do 30. septembra, tega Delavska zbornica ni mogla vedeti; zaradi tega je popolnoma pravilno, da njeni predstavniki, ki prenobro poznajo, kako skušajo delodajalci razbijati delavsko fronto, upoštevajo samo take izjave, ki so opremljene z vsemi potrebnimi podpisi.

Tajnik Bergomas je kovinarjem, ki so z velikim zanimanjem poslušali njegov govor, brez dlak na jeziku rekel da ne bi prihajal pred tovarno nadlegovat delavcev, če bi vedel, da imajo zagotovljeno delo in zaslužek. Dokler pa tega zagotovila nimajo, toliko časa je njegova dolžnost, da delavcem natoči čistega vina.

Odpusti so s tem začasno potisnjeni v ozadje, s tem pa še ni rečeno, da je to vprašanje dokončno rešeno. Mesec bo hitro okoli in vprašanje odpustov bo treba ponovno načeti. Ni verjetno, da bo ravnateljstvo pristalo na zahtevo sindikatov, naj se odpusti preklicejo, namesto tega pa naj se modernizirajo obrati, med temi tudi livarna železa in montažna delavnica, naj se poiščejo nova naročila ter z modernizacijo znižajo proizvodni stroški.

V nekaterih italijanskih industrijah IRI, kjer prav tako nameravajo odpustiti delavce kot v SAFOG, že več dni trajajo hude sindikalne borbe, ker so sindikati prepričani, da množični odpusti niso niti edini, še celo pa ne najboljši izhod podjetij IRI iz kritičnega položaja. Vladne oblasti so obljubile tudi 50 milijard za modernizacijo podjetij IRI, vendar naj bi s tem denarjem zgradili nova podjetja, popolnoma pa opustili nekatera že obstoječa. Zanimivo je tudi stališče kovinarjev CISL iz Milana, ki so na sestanku sprejeli zahtevo, naj se odpusti odložijo do konca tega leta.

—«»—

Veliko zanimanje za srečolov ECA

Dobrodelni srečolov, ki se bo zaključil v nedeljo zvečer, privablja vedno več ljudi. Vsakdo poskuša srečo. Na policah je še vedno veliko daril, ki čakajo srečne roke. Televizor in motorno kolo še nista bila izžrebana. Na vrsto prideta zadnji dan. Zaradi tega je popolnoma razumljivo, da bo ta dan največja gneča. Srečolov organizira podporna ustanova ECA, ki bo denar porabila za podpore socialno potrebnim ljudem.

—«»—

Vaška «šagra» v Ul. Leoni

Danes zvečer se bo pričela vaška šagra v Ulici Leoni. Šagro prireja rajonski odbor po zgledu drugih sličnih prazniков v goriških predmestjih. Danes zvečer je na sporedu ples, med plesom pa bodo nastopili pevci in diletanti, med njimi tudi harmonikar Renato Okretič iz Jamelj. Jutri popoldne ob 17. uri je na vrsti otroški ples, zvečer pa ples za odrasle. Šagra se bo zaključila s plesom v ponedeljek zvečer.

—«»—

Odvzete šoferske in avtomobilske knjižice

Policijske oblasti so odvzele po nalogu prefekture nekatera vozna dovoljenja šoferjem ki so ogrožali cestni promet. Prizadeti so bili z odvzemom šoferske izkaznice Ervino Cocianni, Silvano Sojat in Cvetko Kaučič, z odvzemom potniškega dovoljenja za motocikle pa Guido Ballig, Mario Montico, Armando Pozzato, Carmine Cutri, Fermino Zara, Ezio Brunetta, Luigi Vitale, Augusto Simonetti, Aldo Zavadlav, Nerino Deiuri, Giorgio Bozzato, Bruno Bradaschia, Edo Montanari, Pietro Colautti, Giuseppe Padovan, Anton Pintar, Mario Perco, Luigi Bencina, Dario Lovisoni, Dario Cecchet, Diego Corolli, Giordano Giacomelli, Franc Komel, Franco Madolo, Maria Tofful in Rosalia Medeot.

Iniciativa, ki zasluži pohvalo

Gradnja hiralnice v Ločniku dobro napreduje

Ko bodo dela opravljena, bo v njej prebivalo 312 oseb

Gorica vsaj za sedaj še nima primerne hiralnice, v kateri bi nepreskrbljeni meščani in meščanke v miru preživeli svoja zadnja leta. Zaradi pomanjkanja boljših prostorov je sedaj hiralnica v Ul. Baiamonti, ki tako po zunanjosti kot po notranjosti ne rudi potrebne vedrine ljudem, ki v njej prebivajo.

Goriško županstvo je zato začelo razmišljati, da bi zgradilo novo poslopje, ki bi bilo večje in modernejše. Pri izdelavi načrtov se je mislilo tudi na družinske sobice, ki jih sedaj nimajo. Zakonci, ki praznujejo v Ul. Baiamonti zlate poroke in druge družinske praznike, se morajo po vsem lepem odpraviti vsak v svoj oddelek.

Prvi korak je županstvo napravilo leta 1954, ko je kupilo na levi strani ceste, ki pelje v Ločnik, 38.000 kvadratnih metrov zemljišča, na katerem so doslej zgradili že precejšen del zidovja nove hirainice, v kateri bo prostora za 312 oseb. Načrt je pripravil arhitekt Calabi. Skupni gradbeni stroški bodo znašali 300 milijonov lir. V tej vsoti ni všteto pohištvo ter stroški za ureditev vrta, gradnje ograje itd. Hiralnica se gradi postopoma. Ko bo dograjen prvi del, bo v njej prebivalo 112 oseb.

—«»—

Tomšiču se zdravje zboljšuje

Zdravstveno stanje mehanika Tomšiča iz Sovodenj, ki se je ponesrečil v sredo s tovornim motociklom (zaletel se je v taksista Holana) se je zelo zboljšalo. Tudi zdravstveno stanje motociklista Gorjupa, ki se je z izposojenim «paperinom» pripeljal iz Tolmina v Gorico in se ponesrečil, se je tako popravilo, da je že v četrtek zapustil Gorico in se iz Nove Gorice z vlakom odpeljal domov v Tolmin.

—«»—

Fond za nabavo umetne krme

Pokrajinski kmetijski inšpektorat je prejel na podlagi zakona 1367 od 27. novembra 1956 precej finančnih sredstev za okrepitev racionalnega krmljenja živine. Ta sredstva bo inšpektorat dal na razpolago goriškim živinorejcem, malim kmetom, najemnikom in neposrednim obdelovalcem, ki bodo izpolnili prošnjo in jo poslali najkasneje do 15. novembra letos na inšpektorat. Živinorejci bodo prejeli državni prispevek v višini 30 odstotkov vrednosti kupljene umetne krme, če bodo kupili od enega do pet stotov blaga. V prošnji naj se navede ime in priimek prosilca, njegovo bivališče, kakšni so njegovi lastninski odnosi do zemlje, celotno površino kmetije, površino zemlje, na kateri seje, število in kakovost živine ter količino in kakovost krmila, ki ga namerava kupiti. Inšpektorat bo izdajal dovoljenja za nakup krmil na podlagi zaporednih številk prejetih prošenj, dokler se fond ne bo izčrpal.

Vpisovanje v srednjo in strokovno šolo

Vpisovanje v vse razrede nižje srednje in strokovne šole v Gorici se prične 1. septembra in se zaključi 25. septembra. Kdor se hoče vpisati v I. razred nižje srednje šole, naj prinese s seboj potrdilo, da je z uspehom opravil sprejemni izpit. Za ostale razrede in pa za strokovno šolo je potrebno šolsko spričevalo preteklega šolskega leta.

—«»—

Popravni izpiti

Na nižji srednji in strokovni šoli v Gorici se popravni izpiti pričnejo v ponedeljek 8. septembra ob 8.30 s pismeno nalogo iz italijanščine in se nadaljujejo po vrstnem redu, ki je objavljen na razglasni deski šole.

—«»—

Predstavniki oblasti obiskali bolnišnico v Ul. V. Veneto

Župan dr. Bernardis, generalni tajnik dr. Palin in predsednik pokrajinske uprave odv. Culot so včeraj obiskali civilno bolnišnico v Ul. Vittorio Veneto. Člani upravnega odbora so obiskovalcem razkazali vse prostore in dela, ki so v teku. Gostje so se zelo pohvalno izrazili o vsem, kar so videli, ter izrazili željo, da bi se dela čimprej zaključila.

—«»—

Delodajalci kršijo delovno pogodbo kmetov

Včeraj popoldne so se predstavniki treh sindikalnih strok pekov in delodajalcev sestali na sedežu urada za delo v Gorici. Razpravljali so o delovni pogodbi, ki velja za pekovske delavce. Sindikalni predstavniki so ugotovili, da številni delodajalci ne spoštujejo delovne pogodbe. Da bi se take stvari v bodoče ne ponavljale, so ustanovili komisijo iz treh predstavnikov Delavske zbornice, UIL in CISL ter treh predstavnikov delodajalcev. Ta komisija bo skrbela, da se vsi prekrški sproti ugotovijo. Organizacija UIL, v kateri je včlanjena večina pekov, bo danes ob 18. uri delavcem razložila izid včerajšnjega sestanka na uradu za delo.

—«»—

Zlom leve roke

Včeraj zjutraj si je 79-letna Clementina Comelli z Grada št. 12 zlomila levo roko, ker je nerodno padla v svojem stanovanju. Zdravniško pomoč so ji nudili v bolnišnici Brigata Pavia.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.15: «Globoke vode», A. Ladd in D. Foster, barvni film v vistavisionu.
VERDI. 17.15: «Pot velikanov», B. Stanwich in J. Mac Crea.
VITTORIA. 17.00: «Tajnost More Tau», G. Palmer in A. Hayes. Mladoletnim vstop prepovedan.
CENTRALE. 17.00: «Čudovite dogodivščine Pikjatela in tovarišev», risani film v barvah.
MODERNO. 17.00: «Totò na Lascia e raddoppia», Totò, M. Bongiorno.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najvišjo temperaturo 29,2 stopinje ob 13. uri, najnižjo pa 13,6 stopinje ob 5.30 uri.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Soranzo «Al Giardino», Korzo Verdi 17, tel. 2789.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Evropsko veslaško prvenstvo v Poznanju

V kvalifikacijskih tekmovanjih najboljši Nemci, Rusi in Romuni

Italijanski osmerec in četverec s krmarjem druga v skupinah
Jugoslovanski skiffist Vlašič ima izglede za kvalifikacijo

POZNANJ, 29. — Na jezeru Malta, 6 km od Poznanja, se je danes začelo 48. evropsko prvenstvo v veslanju. Na programu so bila kvalifikacijska tekmovanja po skupinah za vse kategorije. Vremenski pogoji so bili idealni, voda je bila le lahno razgibana zaradi prečnega vetra, ki pa ni niti najmanj oviral veslačev.

Po obstoječih pravilih evropskega prvenstva so si danes pridobili pravico za nastop v finalu samo zmagovalci posameznih skupin, vsi ostali čolni pa se bodo morali jutri še enkrat pomeriti v repesažih po katerih se bosta prvi in drugi v vsaki skupini priključila današnjim zmagovalcem za nastop v finalu, ki bo v nedeljo. Zaradi tega je razumljivo, da ni bilo velike borbe za razvrstitev v posameznih skupinah, ker se vse posadke, ki niso mogle računati na zmago, raje štedile z močmi za jutrišnje repesaže.

V posameznih kategorijah so zmagali in si proborili pravico direktniega vstopa v finale:

Četverec s krmarjem: **Nemčija in Romunija;**
Dvojec brez krmarja: **Finska in Nemčija;**
Skiff: **Avstralija in SZ;**
Dvojec s krmarjem: **Nemčija in Švica;**
Četverec brez krmarja: **Romunija, Danska in Nemčija;**
Double scull: **SZ in Poljska;**
Osmerec: **SZ in Nemčija.**

Najbolj uspešni so bili potemtakem v današnjih kvalifikacijskih tekmovanjih nemški čolni, od katerih se jih je kar 5 plasiralo v finale. Tri čolne ima že v finalu Sovjetska zveza, 2 Romunija ter po enega Poljska, Danska, Švica, Avstralija in Finska.

Od italijanskih čolnov sta si danes resno prizadevala za vstop v finale le osmerec in dvojic s krmarjem, ki pa sta bila v svojih skupinah le druga. Osmerca je premagal čoln SZ, dvojca s krmarjem pa nemški čoln. Ostali štirje italijanski čolni bodo poskušali uspeti jutri.

Še manj uspešni so bili jugoslovanski čolni, ki so z izjemo skiffista Vlašiča pobirali zadnja mesta, s čimer pa še ni rečeno, da katerému od njih jutri vendarle ne bo uspela kvalifikacija. Predvsem velja to za Perico Vlašiča, ki mu današnje tretje mesto za dvema favoritoma Avstralcem Mackenziem in Nemcem von Fersenom daje veliko upanje za jutrišnje repesaže.

DANAŠNJI REZULTATI:

CETVEREC S KRMARJEM:

1. skup.: 1. Nemčija 7'02"3, 2. Poljska in Švedska 7'6", 4. Jugoslavija 7'8"4, 5. Švica 7'9"3, 6. Grčija 7'19"4.

2. skup.: Romunija 7'3"7, 2 Danska 7'7"1, 3. SZ 7'10"3, 4. V. Britanija 7'12"1, 5. Italija 7'17"3, 6. Avstrija 7'25"3.

DVOJEC BREZ KRMARJA:

1. skup.: Finska 7'32"8, 2. SZ 7'39"2, 3. Poljska 7'45", 4. ČSR 7'53"1, 5. Italija 7'57"9, 6. Danska 7'59"6.

2. skup.: Nemčija 7'24"5, 2. Romunija 7'35"2, 3. V. Britanija 7'39"1, 4. Belgija 7'50"4.

SKIFF:

1. skup.: 1. Mackenzie (Avstralija) 7'33"6, 2. von Fersen (Nem.) 7'36"2, 3. Vlašič (Jug.) 7'41"7, 4. Clerc (Fr.) 7'46"7, 5. Martinoli (It.) 7'48"5, 6. Galazka (Polj.) 8'1"4.

2. skup.: 1. Ivanov (SZ) 7'36"3, 2. Kozak (ČSR) 7'38"7, 3. Rabeder (Avst.) 7'42"6, 4. Redele (Niz.) 7'46"2, 5. Nielsen (Dan.) 7'49"8, 6. Van Maele (Bel.) 8'04"3.

ČETVEREC BREZ KRMARJA:

1. skup.: 1. Romunija 6'57"7, 2. SZ 7'01"6, 3. Finska 7'10"0, 4. Jugoslavija 7'12"3.

2. skup.: 1. Danska 6'53"2, V. Britanija 6'55"2, 3. Poljska 7'03"0, 4. Švica 7'13"2.

3. skup.: 1. Nemčija 6'44"1, 2. ZDA 6'47"5, 3. ČSR 6'50"3, 4. Norveška 7'15"1.

DOUBLE-SCULL:

1. skup.: 1. SZ 7'06"3, 2. Nemčija 7'11"7, 3. Francija 7'17"2, 4. Belgija 7'20"5, 5. V. Britanija 7'22"4.

2. skup.: 1. Poljska 7'02"5, 2. Švica 7'03"1, 3. Italija 7'13"8, 4. Danska 7'18"7, 5. Madžarska 7'19"2.

OSMEREC:

1. skup.: 1. SZ 6'14"7, 2. Italija 6'17"1, 3. ZDA 6'18"9, 4. ČSR 6'28"8, 5. Poljska 6'35"2.

2. skup.: 1. Nemčija 6'21"1, 2. Švica 6'27"4, 3. Madžarska 6'32"6, 4. Nizozemska 6'35"0, 5. Grčija 6'35"4.

DVOJEC S KRMARJEM:

1. skup.: 1. Nemčija, 2. Italija, 3. Romunija, 4. SZ, 5. Finska. (Uradni časi niso bili objavljeni zaradi okvare merilnih naprav).

2. skup.: 1. Švica 7'57"8, 2 ČSR 8'03"7, 3. Poljska 8'15"2, 4. Danska 8'18"6, 5. Jugoslavija.

V prvi skupini dvojica brez krmarja je bila ČSR diskvalificirana in je zaradi tega Italija 4.

Program jutrišnjih repesažev za tiste skupine, v katerih tekmujejo italijanski čolni:

Četverec s krmarjem: Švedska, SZ, Jugoslavija, Italija, Avstrija;
Dvojec brez krmarja: V. Britanija, Jugoslavija, Italija, SZ;
Skiff: Italija, Madžarska, Poljska, ČSR, Nizozemska;
Dvojec s krmarjem: Italija, Poljska, Jugoslavija, SZ;
Double-scull: Italija, Nemčija, Madžarska, Belgija;
Osmerec: Grčija, Italija, ČSR, Madžarska.

PLAVANJE

Priznanje evropskih plavalnih rekordov

BUDIMPEŠTA, 29. — Evropska plavalna zveza je na svojem današnjem zasedanju priznala, med drugim naslednje rekorde:

MOŠKI REKORDI:

400 m kravl: Black (Angl.) 4'28"4, 20. avg. 1958
800 m kravl: Black (Angl.) 9'25"5, 31. jul. 1958
1500 m kravl: Black (Angl.) 18'06"2, 31. jul. 1958
100 m prsno: Minaškin (SZ) 1'11"5, 15. sept. 1957
200 m prsno: Kolesnikov (SZ) 2'39"3, 19. jul. 1958
100 m metuljček: Tumpek (Madž.) 1'02"2, 8. jun. 1958
200 m metuljček: Zierold (Vzh. Nem.) 2'21"4, 14. sept. 1957
100 m hrbtno: Christophe (Fr.) 1'02"9, 14. jun. 1958
400 m mešano: Strušanov (SZ) 5'12"9, 20. okt. 1957
4x100 m kravl: SZ 3'47"4, 23. jul. 1958
4x200 m kravl: SZ 8'27"1, 14. sept. 1957

ŽENSKI REKORDI:

100 m kravl: Gastelaars (Niz.) 1'03"9, 17. maja 1958
200 m prsno: Beyerhpk (Vzh. Nem.) 1'20"2, 20. jul. 1958
100 m hrbtno: Grinham (Anglija) 1'11"9, 23. jul. 1958
4x100 m mešano: Anglija 4'54", 25. jul. 1958

Svetovno kolesarsko prvenstvo

Danes diletanti v cestni vožnji

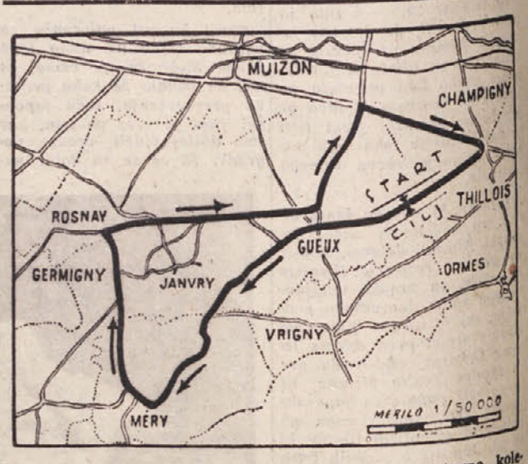

Na tej progi v Reimsu se bo danes začelo svetovno kolesarsko prvenstvo s cestno dirko za diletante. Krožno progo bodo morali prevoziti 9 krat v skupni dolžini 177,939 km. Za Italijo bodo nastopili: Bampi, Bariviera, Chiodini, Fagni, Giusti, Ippoliti, Martini, Margotti, Tomasin, Trapé, Venturelli in Zorzi. Barve Jugoslavije pa bodo zastopali: Petrovič, Levačič, Valčič, Sebenik in Zirovnik. Danes so progo v Reimsu preizkušali profesionalci, med katerimi tudi Italijani, ki so prevozili po njej kakih 100 km, samo Coppi je vozil posebej v družbi z Argentincem Batizom.

Medconski šahovski turnir v Portorožu

Aplavz za mojstrski remi Fisherja proti Petrosjanu

Gligorič in dr. Filip sta se že včeraj sporazumela za remi

(Od našega posebn. dopisnika)

PORTOROŽ, 29. — Prvič odkar so igrali prekinjene partije, smo morali danes na rezultate čakati več kot 5 ur. Temu je do neke mere kriv sklep FIDE in premalo prostora za vse, ki se želijo uvrstiti v nadaljnje tekmovanje. Poleg tega pa lahko dolžimo za tako zamudo tudi Panna in Larsena, ki sta potrebovala več kot 5 ur, da sta sprevidela, da ne moreta doseči več kot remi, čeprav je vsa dvorana že po eni uri igranja to videla.

Vse prekinjene partije so potekale v znamenju ostrih borb, najbolj razburljiva pa je bila partija med vodečim Petrosjanom in Fisherjem, v kateri je slednji v slabši poziciji igral zelo precizno in dosegel kljub obilnim naporom Petrosjana, remi. Za to mojstrsko odigrano partijo je bil Boby deležen frenetičnega aplavza.

Averbah je odprl vse registre, da bi uspel proti Olaffsonu rešiti vsaj pol točke, ki bi mu — kot je videti — ob koncu zagotovila vstop na turnir kandidatov. Že tak slaba pozicija, povrhu pa še zelo precizna igra Olaffsona mu tega nista dovolili in razviti je moral belo zastavo.

Bronstein proti Petrosjanu ni nadaljeval. Prepričal se je, da je pozicija remi, izčrpanemu Petrosjanu pa je s tem naredil veliko uslugo, saj je Petrosjan takoj po končni partiji s Fisherjem odšel počivat.

Fuester ni mogel proti Szaboju ničesar. Stari lisjak Szabo je igral najbolje in tudi zmagal.

De Greiff je proti Rossettu dosegel samo remi, partija Fisher - Sherwin pa je še v teku.

Gligorič in dr. Filip sta se že včeraj po prekinitvi sporazumela za remi.

REZULTATI PREKINJENIH PARTIJ: Panno - Larsen remi, Petrosjan - Fisher remi, Bronstein - Petrosjan remi, De Greiff - Rossetto remi, Sherwin - Benkoe remi, Olaffson - Averbah 1:0, Szabo - Fuester 1:0.

STANJE PO 14. KOLU: Petrosjan 10 (+), Talj 9,5 (+), Olaffson 9 (+), Averbah, Benkoe, Matanovič, Pachmann 8, Gligorič, Panno 8 (+), Bronstein - Szabo 7,5 itd.

S. BOZIC

Svetovno sabljaško prvenstvo

Madžarska je osvojila ekipno prvenstvo v sablji

Italija je v finalu izgubila vse dvoboje

FILADELFIJA, 29. — Madžarska je osvojila ekipno svetovno prvenstvo v sablji. Potem ko je v finalu že premagala Italijo z 11:5 in Poljsko z 10:6 je v odločilni borbi premagala še Sovjetsko zvezo z 9:3 in si s tremi zmagami brez poraza zagotovila prvenstvo.

Končni vrstni red v finalu:
1. Madžarska 3:0
2. SZ 2:1
3. Poljska 1:2
4. Italija 0:3

V borbi za tretje mesto je Poljska premagala Italijo z 9:7. Tehnični rezultati tega srečanja:

Zmagovalci za Poljsko: Pawlowski - Calarese 5:2, — Calanchini 5:3, — P. Narduzzi 5:4, — L. Narduzzi 5:2; **Zabloki** - Calarese 5:2, — Calanchini 5:4, — L. Narduzzi 5:4; **Piatkowski** - Calarese 5:1, — P. Narduzzi 5:3.

Zmagovalci za Italijo: Calanchini - Pawlas 5:4, — Piatkowski 5:3; **P. Narduzzi** — Zablocki 5:2, — Pawlas 5:3; **L Narduzzi** - Pawlas 5:4, — Piatkowski 5:2; **Calarese** — Pawlas 5:4.

VATERPOLO

Izžrebane skupine za evrop. prvenstvo

BUDIMPEŠTA, 29. — Za evropsko prvenstvo v vaterpolu, ki se bo začelo v nedeljo, so bile z žrebom določene naslednje tekmovalne skupine:

Skup. A: SZ, Avstrija, Španija, Anglija;
Skup. B: Madžarska (evropski prvak), Zah. Nemčija, Francija, Bolgarija;
Skup. C: Jugoslavija, Nizozemska, Belgija, Vzh. Nemčija.

Po dve prvoplasirani ekipi vsake skupine se bosta uvrstili v polfinale.

PLAVANJE

Nov svet. rekord na 100 m metuljček

LOS ANGELES, 29. — 19-letni Lance Larson (ZDA) je danes izboljšal svetovni rekord na 100 m metuljček s časom 59"6. Larson je prejšnji teden prvič preplaval to progo v času izpod 60".

Uradni svetovni rekord na tej progi ima Japonec Takasashi s časom 60"1.

BOKS

FAIRMONT, 29. — Bivši svetovni prvak težke kat. Ezzard Charles je premagal po točkah v 10 rundah rojaka Harpeja. Charles je že pred časom prenehal aktivno boksati.

štafeta Murchison - King - Baker - Morrow.

S tem časom je nemška štafeta izboljšala evropski rekord, ki ga je doslej imela SZ s časom 39"8.

PLAVANJE

Nov svet. rekord na 100 m metuljček

LOS ANGELES, 29. — 19-letni Lance Larson (ZDA) je danes izboljšal svetovni rekord na 100 m metuljček s časom 59"6. Larson je prejšnji teden prvič preplaval to progo v času izpod 60".

Uradni svetovni rekord na tej progi ima Japonec Takasashi s časom 60"1.

BOKS

FAIRMONT, 29. — Bivši svetovni prvak težke kat. Ezzard Charles je premagal po točkah v 10 rundah rojaka Harpeja. Charles je že pred časom prenehal aktivno boksati.

ATLETIKA

Nemci izenačili rekord v štafetah 4 x 100 m

KOELN, 29. — Nemška štafeta 4x100 m v sestavi Steinbach - Lauer - Futterer - Germar je izenačila svetovni rekord s časom 39"5, ki ga je leta 1956 postavila ameriška

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 30. t. m. ob 20. uri Warner Bros barvni film:
Dogodivščine DON JUANA
Igrajo: E. FLYNN in V. LINDFORS

Kino na Opčinah
predvaja danes 30. t. m. z začetkom ob 18. uri in na prostem ob 20. uri Technicolor film:
Čudovite zgodbe Walt Disneya
Zabavni film za otroke in odrasle — oglejte si ga, ne bo vam žal.

MIKULA LETIČ

INTERNATITIS

17.

Moji tovariši so se povečini vrgli na postelje. Jaz sem stopil k oknu in skušal ujeti skozi zagrado kos neba. Zopet so mi silile v glavo črne misli; toda zapodil sem jih. V takem položaju je najbolje delati načrte za izboljšanje. Načrti so zabavni in upanje te drži pokonci. Tudi če ni uspeha, vlečeš pač naprej od poskusa do poskusa in si tako razdeliš življenje na več manjših obrokov. Vse je potem nekam znosnejše. —

Proti večeru smo doživeli prizor kakor na gledališkem odru. V vratih je zaškripal ključ in na pragu se je prikazal mož v rjavih obleki, zakrpani s sivimi in modrimi krpami, srednje postave, malo upognjen, kakih 50 let star, popolnoma zaraščen v obrazu, tako da si videl samo male, prebrisane oči, nizko čelo in ruski nos. Z nerodnim gibom je snel z glave zamazano čepico, okorno se je poklonil napol naprej, napol na stran in pozdravil:

— Dober večer!

Pepi je spal, a ko je zaslišal ta glas, se je dvignil kakor ris in z razprtimi rokami stekel proti vratom:

— Gigi, moj preljubi Gigi!

Skočil mu je okrog vratu in ga začel burno poljubljati. Gigi ga je sramežljivo odrival kakor kaka kmečka nevesta:

— Beži no! Beži no!

— Gigi, torej si le prišel! Saj sem vedel! Zlata duša moja!

— Beži no! Daj, no! Kje je tvoja postelja?

Pepi ga je peljal k postelji in sedla sta.

— Koliko mesecev imaš, Gigi?

— Tri.

— Dolgo bo. Kaj si napravil?

— Nič. Neko sitno babo, veš, tisto Fani, ki prodaja na trgu, sem pobožal s kolom. Predolg jezik ima. Kaj dela kuhinja?

— Vse v redu. Čakamo te. Kako je z Marjeto?

— Pozdrave ti pošilja in te pričakuje. Tebe ima rajši, ker se briješ.

Zdajci se je Pepi spomnil, da nam mora Gigija predstaviti. Kakor presrečen zaročenec nevesto ga je prijel za roko in ga najprej pripeljal k meni:

— Evo, Gigi, to je naš avvocato. To pa je moj Gigi.

Gigi se je nerodno priklonil in izgovoril:

— Oprostite, spoštovani gospod (egregio signor)!

Pred drugimi se je ravno tako priklonil, a dejal jim je samo:

— Oprostite, gospod! —

Ko je bilo to svojevrstno predstavljanje končano, sta sedla spet na posteljo. Vprašanj ni hotelo biti konec. Glavni predmet njunega pogovora sta tvorili kuhinja v ječi in Marjeta doma. Razbral sem, da imata eno skupno sobo in posteljo in da jima Marjeta gospodinji. Gigi je dejal očetovsko:

— Marjeti sem pustil denarja za 15 dni, da se boš lahko odpočil. Potem pa moraš gledati, da kaj zaslužiš. In ne pozabi priti pravočasno nazaj!

— Ne bom pozabil, dragi Gigi. Vrnem se točno, tudi če pridejo tri amnestije. Če bo treba, vzamem magari advokata!

Uredila sta se tako, da sta imela postelji vštric. In ko sem že dremal, sem še vedno slišal v polsnu živahno Pepijevo šepetanje in dobrodušno Gigijevo brundanje.

FONDA

Ne bi mogel trditi, da sem se v zaporu «pri Jezuitih» dolgočasil. Z umivanjem, «arijo», «speso» in mlekom so jutra hitro minevala; moji tovariši so našli vedno nove snovi za pripovedovanje in pogovore. Važno mesto so zavzemali pogovori o ljubezenskih zadevah. Jetnikova domišljija je tu zelo bujna. V tem pogledu je interniranec nekoliko drugačen: Ljubezenske stvari so mu še precej deveta briga. Interniranec misli v prvi vrsti na dom in družino, na svobodo, na dogajanje v domovini in na — hrano. Več se giblje, zato je tudi vedno pri apetitu.

Vsak dan je kdo odhajal iz celice in ravno tako so vsak dan prihajali novi. Vsak novinec je prinesel s seboj nekaj novega v našo družbo. Le v popoldnevih sem bil po par uric sam s seboj. Dobro mi je to delo, da sem si svoje misli nekoliko uredil.

Moji tovariši v celici so popoldne navadno spali. Jaz sem se tega izogibal, ker sem se bal noči brez sna. Njih na popoldansko spanje ni oviralo; tudi ponoči so hrčali in smrčali v mogočnem zboru. Če je resničen tisti nemški pregovor, ki pravi, da je mirna vest kakor mehka blazina, potem sem bil jaz v zaporu «pri Jezuitih» med samimi angelčki.

Onorio mi je ob priliki razkladal, da je spanje stvar vežbe, treninga, kakor vsaka druga telesna vaja. Brez posebnega truda prideš kmalu do dobe, ko velja stavek: Bolj ko spiš, bolj bi spal. Z lahkoto se iztreniraš do 14 in celo 16 ur spanja na dan. Kako je to blagodejno za živce! se je navduševal Onorio. In poleg tega: Kako se na ta način skrajša doba zapora! Dnevi in tedni minevajo kakor v sanjah. Prav res: Dobesedno v sanjah. Tako tudi čas, ki ga prebiješ v zaporu, ni izgubljen: Popraviš si zdravje in podaljšaš si življenje za toliko let, kolikor jih presediš. Bivši kaznjenci vsi dosežejo visoko starost. Če ljudje niso pravični, je pa bog pravičen!

Onorijeva izvajanja zame niso bila prepričevalna. Vendar pa sem se pozneje v internaciji večkrat spomnil njegovih naziranj in imel sem dobe, ko sem se gladko «dotreniral» na dnevnih 14 ur spanja. To lahko potrdijo moji tovariši Ljubo Ravnikar, Kazimir Renčelj, Sorta Giordano, Albert Terpin in drugi. Škodilo mi to gotovo ni, počutil sem se izborno in čas je mineval, da je bilo veselje. Če si ne bi sam dajal dela s čitanjem in pisanjem, bi si upal stopnjevati svoje «spalne sposobnosti» tako visoko, da bi se lahko kazal javno proti vstopnini. —

V sredo, dne 3. septembra, je prišel v našo celico Rečan Mario Fonda. Mlad mož, cenil sem ga na 28 let. Pripovedoval je, da je v Kopru odsedel 5 let, zdaj ima še dve leti poboljševalne delavnice in je na poti v to delavnico. Na Reki se je bavil s tihotapstvom, prevažal je z barko na Sušak kavo in sladkor. Zaslužek je bil dober, čeravno je bilo treba včasih pometati v morje cele vreče kave in markirati ribarenje, če so se približali financarji. Pri zadnjem takem srečanju se je s financarji stepel; enega je prehudo oplazil. Posledica: robija.

— Zdaj imam še dve leti — je nadaljeval — Ko se vrnem domov, bom poskusil še kak debel podvig. Če uspe, bom potem prijel za kako drugo delo; v Kopru sem se naučil mizarstva. Če ne uspe, pa bomo videli.

— Dragi moj, — mu je odvrnil Onorio — ko prideš domov, bodo drugi časi in druge meje. Na Reki ne bo več kontrabanda.

Mario Fonda je bil zelo zgovoren. Podrobno nam je opisal organizacijo tihotapljenja na Reki, ki se je izvrševalo v večjih skupinah, v katerih so bili tudi bogati ljudje. Potreben je bil namreč še precejšnji «obratni kapital». Kajti morale so se kriti neizbežne izgube. Zasačen je bil po izdajstvu, ampak obračun še pride!

— Edina, ki me ni izdala, — je končal — je bila moja žena. Ravno sva se bila poročila in rekel sem ji po sodbi, da je sedem let dolga doba; ni treba, da se me drži. Zastran mene je prosta. Ona pa ne! Šla je delat v tovarno in vsak mesec mi je redno pošiljala po sto lir, vseh dolgih pet let. Ne bom ji pozabil! —

IGRE

Popoldne smo imeli veselo zabavo. Onorio, Fonda, koprski robijaš, čigar imena se več ne spominjam, ter pozneje Pepi in Gigi so nam predvajali razne igre, katerih so se bili naučili v teku let po raznih zaporih. Bile so to spretnostne in šaljive igre, kakor jih srečujemo tudi pri nas na deželi, in katere sem večinoma poznal. Mnoge so mi pa bile tudi nove in med njimi je bilo tudi še precejšnje število neotesanih. Dve bom opisal, v namenu, da bo moja kronika kolikor mogoče popolna. Prvo zaradi tega, ker je tipično robijaška; drugo, podobno uganki, pa, ker je nisem prej poznal in ker sem se zaman trudil, da bi jo rešil.

(Nadaljevanje sledi)